

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritičje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, L nadstropje. — Telefon 2034.

Novi načrti za rešitev Vukičevićevega režima

Režimovci napovedujejo „gospodarsko, vlado

Prečane naj zastopajo gospodarski krogi, Narodno skupščino
hočejo poslati na počitnice, njeno vlogo pa naj prevzame začasni
gospodarski svet.

Beograd, 18. maja. V parlamentarnih krogih mnogo razpravljajo o rekonstrukciji vlade in domnevajo, da bo g. Vukičević izkoristil parlamentarni odmor, da izvede že dolgo napovedano rekonstrukcijo. V zvezi s tem komentirajo tudi vesti o skorajšnji demisiji ministra za agrarno reformo dr. Vlade Andrića, katerega so radikalni poslanci iz južne Srbije ostro napadli radi njegove politike v južni Srbiji.

V okolici g. Vukičevića pa priznavajo, da obstajajo velike ovire za izvedbo Vukičevićevih načrtov. Treba bo razčistiti še razna vprašanja, ki so na dnevnem redu, predno bo mogoče sestaviti vlado, ki bi bila po mnenju vladnih krogov stabilnejša od sedanjega. G. Vukičević si po zadnjem poučenih krogov predvsem prizadeva, dati bodoči vladi izrazito gospodarski značaj. Zato hoče o priliki rekonstrukcije vlade pritegniti v vlado večino strokovnjakov izven parlamenta. G. Vukičević pa si še ni na jasnem, ali lahko računa pri tem na potrebno zaslombo gospodarskih krogov, ker gre njegova namera za tem, da popolnoma izigra parlament in ga pošlje za nedolžen čas na počitnice.

Dosedanja prizadevanja navezati stike z gospodarskimi krogi niso uspela tako, kakor je pričakoval g. Vukičević in bo zato še nadaljeval svojo akcijo, da pridobi gospodarske kroge za svojo politiko. Ta svoj načrt zagovarja g. Vukičević s tem, da je bil svoječasno pritegnjen v vlado dr. Bogdan Markovič kot strokovnjak izven parlamenta. Dr. Markovič se je posrečilo urediti vprašanje naših državnih financ. Z najetjem velikega inozemskega posojila pa stopajo na dnevni red

nova vprašanja, ki nujno zahtevajo najtesnejše sodelovanje med vlado in gospodarskimi krogi. Zato smatra g. Vukičević za neobhodno potrebno, da pridejo v vlado predstavniki gospodarskih krogov, ki naj prevzamejo iniciativo v vseh ekonomskih zadevah, dočim bi Narodni skupščini pripadla samo še vloga kontrole. V glavnem pa bazira načrt g. Vukičevića na tem, da izolira Narodno skupščino in ji onemogoči vsako vmešavanje in vpliv na delo vlade.

V zvezi s temi načrti g. Vukičevića se širijo verzije o osnovanju začasnega Gospodarskega sveta, ki je bil predviden že v finančnem zakonu za preteklo proračunsko leto. V tem gospodarskem svetu, ki bi bil le neke vrste posvetovalni organ vlade, brez pravice sodelovanja, bi bile zastopane zbornice za trgovino, obrt in industrijo tako, da bi imela zagrebška 3, beograjska 3, sarajevka 2, a ljubljanska le enega člana. Razen tega bi bile v tem gospodarskem svetu zastopane Zdržne zveze, udruženje rudarskih podjetij in centrala delavskih zbornic.

Politični krogi z zanimanjem opazujejo prizadevanja g. Vukičevića, da reši svoj režim ter naglašajo, da g. Vukičević ne gre za sanacijo gospodarske krize, ker je ostal doslej slep in gluha za vse predloge in zahteve gospodarskih krogov, marveč zato, da dobi na zunaj neke vrste pristank za najetje inozemskega posojila s strani prečanskih gospodarskih krogov. Ta Gospodarski svet, ki že po svoji sestavi pričaja, da ne bo predstavljal pravega mnenja prečanskih gospodarskih krogov, naj bi bil le krinka in orodje, ki naj omogoči g. Vukičeviću izvedbo njegovih načrtov.

Čudno poslovanje Vukičevićevega sina

Interpelacija radikalnega poslanca Tomića v zadevi zlorabe
očetovega položaja, ki si jo dovoljuje kar na debelo sin ministrskega predsednika g. Vukičevića.

Beograd, 18. maja. Včeraj je vložil radikalni poslanec g. Milutin Tomić na ministrskega predsednika g. Velje Vukičevića interpelacijo o početju sina ministrskega predsednika g. Miloša Vukičevića. V interpelaciji navaja Tomić, da je že na seji radikalnega kluba posl. Stevan Savković v svojem govoru kritiziral škodljivo početje Vukičevićevega sina, ki izkorišča visoki položaj svojega očeta in sili uradništvo, da krši zakone na korist pristašev sedanjega režima. Na vse to pa g. Vukičević na seji radikalnega kluba ni reagiral. Posl. Tomić pravi nadalje v svoji interpelaciji:

Vaš sin vpliva na policijske pisarne, sreske poglavarje in župane, za koga in proti komu naj delajo. Znano mi je, da je imel vaš sin v času, ko ste bili vi tudi minister notranjih zadev, v ministrstvu svojo posebno sobo, četudi ni bil uradni minister, in je tam vsak dan sprejemal deputacije. Po telefonu je jemal uradništvo in sreske poglavarje ter imel grozil v persekucijami, če se ne bodo pokorili njegovim navodilom. Na lastno roko je vaš sin reševal prošnje za podelitev državljanstva

velikemu številu Madžarov, Rumunov in Nemcev, ne glede na uradne ugotovitve o njihovi zanesljivosti. Se danes leta vaš sin od pisarne do pisarne in izkoriščajoč vaš položaj vrši razne nezakonitosti. Podrejeno uradništvo notranjega ministra bi lahko o tem še marsikaj povedalo in jaz bi navedel točne priče za vse svoje trditve, če bi ne obstojala nevarnost, da bodo prizadebi uradniki preko noči postavljeni na ceste.

Ker nikdo v državi ne dvomi, da ste vi oče Miloša Vukičevića in da je on vaš sin, vas prosim, da mi v Narodni skupščini odgovorite na sledeča vprašanja:

1. Ali vam je znano koruptivno in pu-stolovno početje vašega sina Miloša?
2. Ali smatrate, da je vaš sin neodgovoren činitelj?
3. Ali je imela vaša borba proti Rade Pašiću samo ta namen, da pride na njegovo mesto vaš sin Miloš Vukičević?
4. Kaj nameravate ukreniti, da bo vaš sin odstranjen iz državnih uradov in preprečeno njegovo nadaljnje plačkanje na račun državljanov in njegovo preganjanje poštenih državnih uradnikov?

ZRAČNI PROMET NA NAŠI RIVIERI

Split, 18. maja. Tujakinja centrala tujsko, prometnih organizacij je pokrenila akcijo za uvedbo zračnega prometa med našimi primorskimi mesti na eni in preko Zagreba z inozemstvom na drugi strani. Z uvedbo zračnega prometa je silno skrajšanje potovanja in bi bilo mogoče iz Sušaka dospeti v Kotor v treh urah. Proga iz Splita, kjer bi bila centrala dalmatinskega zračnega prometa, bi se naj podaljšala do Zagreba in od tam priključila na mednarodno progo Dunaj in Berlin.

NEVARNOST POPLAV MINILA

Beograd, 18. maja. Ker je doživjele penehalo, so začele padati tudi vse reke, tako da ni več nevarnosti poplavl. Sava je padla tekoma včerajšnjega dne za 12 cm. Tudi Drina naglo pada.

REGISTRACIJA POGODBE S POLJSKO

Beograd, 18. maja. Ministrstvo zunanjih zadev je izdalo našemu stalnemu delegatu pri Društvu narodov brzojavno navodilo, naj nemudoma registrira prijateljski pakt in arbitražno pogodbo med Jugoslavijo in Poljsko pri Društvu narodov. Registracija bo izvršena še tekom današnjega dne.

PRINC KAREL V BELGIJI

Bruselj, 18. maja. Včeraj je dospel semkaj bivši rumunski prestolonaslednik princ Karel, ki je bil prisiljen, da zapusti Anglijo. Izgleda zelo slabo in novinarjem ni hotel podati nobenih izjav. Iz Bruslja je odpotoval takoj na grad Arden, ki mu ga je belgijska vlada določila za bivanje in ki ga brez dovoljenja vlade ne sme zapustiti.

Pomagajte Bolgarom!

Težave z inozemskim posojilom

Angleži in Američani ne dajo prej denarja, dokler ne uredimo
naših dolgov v inozemstvu. — Finančni minister je moral zato
odpotovali v Pariz, da reši vprašanje srbskih predvojnih dolgov

Beograd, 18. maja. Kakor zatrjujejo v vladnih krogih, je finančni minister dr. Bogdan Marković v Parizu dosegel sporazum s francosko vlado glede ureditve predvojnih srbskih dolgov. Njegova pogajanja za inozemsko posojilo v Londonu so zastala baš radi tega, ker angleški in ameriški bančniki ne dajo prej denarja, dokler naša država ne uredi vseh svojih obveznosti v inozemstvu. Zato je moral finančni minister pogajanja v Londonu prekiniti in odpotovali v Pariz, da regulira še neresena vprašanja srbskih predvojnih dolgov.

Glasom poročila iz Pariza je bil med dr. Marinkovičem in francosko vlado dosežen sporazum v tem smislu, da bo

mednarodno sodišče v Haagu odločalo o tem, na kakih osnovi naj se vrši plačilo teh dolgov. Jedro spora obstoja v tem, da zahteva francoska vlada povračilo v zlati valuti, dočim je naša vlada mnenja, da dolguje Franciji le papirnatne franke. Finančni minister bo jutri odpotoval iz Pariza v London, da tam nadaljuje in zaključuje pogajanja za najetje inozemskega posojila. Danes je odpotoval v Pariz, odnosno v London pomočnik prometnega ministra g. Kuzmanović, ki je odnesel s seboj načrte in proračune za dela, ki jih namerava vlada izvršiti s pomočjo tega posojila, da jih prehodno odobre posojilodajalci.

Tragedije življenja, strasti in neprevidnosti

Pretresljiva ljubavna tragedija dveh Ljubljancev na Črnem
vrhu pri Polhovem gradu. — Skok iz drugega nadstropja. —
Brutalen mož. — Težka nesreča v Rožni dolini.

Ljubljana, 18. maja.

Vse mesto je danes pod vtisom grozne ljubavne in družinske tragedije, ki se je že v tork zjutraj odigrala na Črnem vrhu pri Polhovem gradu. V smrt sta šla Ljubljancina, magistratni višji računski revizent Josip Smole in šivilja Minka Logarjeva.

Josip Smole se je nekako pred dvema letoma seznanil s šiviljo Minko Logarjevo, ljubko in simpatično 22letno mladenko, stanujočo v Trnovem v Cerkveni ulici. Med obema je kmalu vzniklo ljubavno razmerje, ki je postajalo vse pristranije. Smole in Logarjeva sta bila vedno skupaj, ob nedeljah jo je vabil s seboj na lov in sploh je bila Minka vedno v njegovi družbi. Seveda je bilo to tiho ljubavno razmerje kmalu javna tajnost in zanj je zvedela tudi Smoletova žena.

Naravno, da je nastala med zakonca disharmonija, ki se je na nedavno pogleda, kajti zakonca sta se postobala in Smole je ženi obljubil, da prekine razmerje z Logarjevo. Toda mož se ni mogel premagati. Kmalu je bil zopet v družbi Logarjeve in preteklo nedeljo jo je povabil s seboj na lov na divjega petelina na Črni vrh pri Polhovem gradu.

V ponedeljek sta odšla iz Ljubljane, vedrega in veselega lica in ni nihče slutil, da gresta v — smrt. Odpeljala sta se z avtomobilom iz Ljubljane in se ustavila pod Črnim vrhom. Tam sta tudi prenočila. Drugo jutro, v tork sta zarana vstala in pravila sta vsem, da gresta na petelina. Naročila sta tudi kosilo in odšla...

Okoli pol 5. zjutraj sta počila dva strela. Čulo ju je več ljudi, nihče pa ni slutil, da sta strela uničila dve mladi življenji. Smole in Logarjeva sta se preselila v večna lovišča.

Drugega dne je našel oba mrtva neki pastir. Oba sta imela prestreljeno srce, dekle je imelo razgaljene grudi, kri je kapljala iz prestreljenega srca na trato. Pastir je o dogodku takoj obvestil vaščane, kasneje so bili o tem obveščeni tudi orožniki. Včeraj so bili o grozni tragediji obveščeni Smoletovi in mestni pogrebni zavod. Iz Ljubljane sta se včeraj popoldne z avtomobilom odpeljala v Polhov gradec Smoletova žena in ravnatelj pogrebne zavo-da g. Šaplja. Truplo pokojnega Smoleta pripeljejo danes popoldne v Ljubljano, dočim bo mladenka najbrž pokopana na tam-mošnjem pokopališču. Kakor smo izvedeli, se je tragedija najbrž odigrala takole:

Smole je nastavljal najprej karabinko Logarjevi na srce in sprožil. Truplo je nato lepo zvravnal, zatisnil mladenki oči, ji sklenil roke in ji stisnil med prste par smrekovih vejic — zadnji lovski pozdrav... Nato je legel kraj nje in si pogljal kroglo v srce.

Pri njem so našli listek z napisom, v katerem javlja, da so ga radi mladenke obsojali in da njegova čas tega ne prenese.

Pokojni Smole je bil zelo simpatičen mož, vreden in korekten uradnik, udelestvoval se je pa tudi agilno v sportu. Pokojni je bil dolgo časa predsednik SK Jadrana, kasneje je bil član sportnega društva Krakovo, član SK Ilirije in član ZNS. Bil je zelo priljubljen med sportniki, pa tudi med lovci. Z njegovo smrtjo je nastala v njih-hovih vrstah globoka vrzel. Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovim svojem, zlasti pa Smoletovi rodbini, ki jo je v razdobju dveh let zadel že drug težek udarec, pa naše iskreno sožalje.

Danes okoli pol 8. zjutraj je bila rešila na postaja pozvana v Kobaridsko ulico za

Bežigradom. Kmalu nato je drvel tja rešilni avto, nakar sta uslužbenca naložila na voz 35letno služkinjo Apolonijo Podstudenšek, zaposleno pri rodbini Petrovič v Gorupovi ulici. Podstudenškova, ki je prišla k svojemu bratu na obisk, je v samomirnem namenu skočila z okna drugega nadstropja mestne hiše v Kobaridski ulici. Pri padcu si je zlomila obe nogi, poleg tega je pa zadobila težke notranje poškodbe. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se dopoldne še ni zavedla. Obupno dejanje je najbrž izvršila iz duševni zmedenosti.

V bolnico so prepeljali tudi težko poškodovano 30letno Ivano Levak, ženo zagarja, stanujočo na Krakovskem nasipu. Sneli jo je na poti v Rožno dolino njen mož tako brutalno pretepel in obrazil, da so jo morali prepeljati v bolnico. Z Levakom se bo zmenila policija.

Danes popoldne se je pripetila v Rožni dolini, in sicer tik pred kavarno Zgonc, težka nesreča. Štiriletni deček Tonček Blažič je dobil od svoje matere 50 para za čokolado. Vesel je deček hitel v sosedno trgovino, spotoma se je pa obesil na voz z apnom. Nesreča je hotela, da je deček z nogo prišel pod kolo. Otroka je zasukalo, padel je pod voz, strilo in zdrobilo mu je nogo in je nezavesten obežal. Potegnili so ga izpod voza vraga pomandranega, na kar je bil z rešilnim vozom prepeljan v bolnico. Pri nesreči, ki jo je deček sam zakrivil, tako da vozniaka po izjavah ožigvidcev ne zadene nobena krivda, si je nesrečni otrok baje zlomil tudi hrbtnico in je malo upanja, da bi okrevale.

Nobilova blamaža

Oslo, 18. maja. Nobilov polet na severni tečaj se je izjalovil. Vse kaže, da se bo moral general Nobile brez uspeha vrniti v domovino. Včeraj je Italija po brezuspešnih poskusih nadaljevali polet na severni tečaj krenila nazaj proti Kingsbaju. O polnoči je plul zaokopov 77 stopinj 22 minut severne širine in 57 stopinj 23 minut vzhodne dolžine. Računa se, da bo zrakoplov danes dopoldne dospel v Kingsbay, kjer je že vse pripravljeno za njegov pristanež. Italija se je tudi na tem poletu izkazala za nesposobno za polet na severni tečaj in se bo morala bržkone iz Kingsbaya vrniti v Milan.

SENZACIONALNA ARETA- CIJA NA POLJSKEM

Varšava, 18. maja. V Rovnu je bil aretiran včeraj ruski filmski igralec in režiser Rumič. Rumič je bival že deli časa na Poljskem in je imel jugoslovenski potni list. Obdolžen je, da je svojočasno kot predsednik Čeke v Odesi umoril rusko umetnico Vero Kolonajo. V zvezi z atentatom na trgovinsko misijo sovjetske Rusije v Varšavi je poljska vlada razpustila društvo ruske mladine, ker je dokazano, da je bil atentator član tega društva. V Rovnu je med aretiranci izbruhnila včeraj revolta in se je šele vojaštvo posrečilo, da jo je zatrla. Več aretirancev je bilo pri tem ubitih.

ZIMA V FRANCIJI

Pariz, 18. maja. V raznih krajih Francije je včeraj nastopilo popolnoma zimsko vreme. V severni in vzhodni Franciji je ves dan snežilo, na zapadu je pa deževalo in ponekod je padala toča. V francoskih Alpah je zapadel visok snež.

Odkritje nove volnunske organizacije na Poljskem

Varšava, 17. maja (ri.) Policija je odkrila veliko volnunsko družbo, ki se je bavila posebno z železniško mobilizacijo v vzhodni Poljski.

Poskušna vožnja za avtobusni promet po Ljubljani in okolici

Mestna občina ljubljanska stoji pred problemom, ki zahteva predvsem velikih denarnih sredstev: razširjenje prog cestne železnice postaja vedno potrebnejše. Do realizacije načrtov je še daleč, a promet je treba olajšati takoj. V to svrhu je možno, da se uvedejo avtobusi. Tako so storila tudi druga mesta.

Tapred d. d. (Teretno in avtobusno prometno društvo v Zagrebu, je ponudila mestni občini ljubljanski, da z avtobusi dunajske tvornice Pexl organizira promet po Ljubljani in okolici, bodisi da upravlja vse sama na svoje stroške, bodisi da prevzame upravo mestni magistrat ali ljubljanska cestna železnica ali občina, oblastni odbor in družba skupaj. Ta družba je organizirala avtobusni promet že na Dunaju, v Češkoslovaški in na Poljskem. V »Tapredu« je zastopana s 35% tovarna Perl, Jugoslovenska banka in društvo »Sap« (splitško avtobusno podjetje). »Sap« obratuje od oktobra 1927 s prav dobrim uspehom od Splita do Sinja, Omiša in Mostara; kmalu raztegne svojo progo do Kotara in v Črno goro. Pravkar išče koncesijo za Zagreb in za vso karlovaško oblast ter ima od ministrstva za trgovino in industrijo že predkoncesijo za vso našo državo. Že na stotine avtobusov vozi po svetu iz tovarne Perl oziroma družbe Tapred. Poprečno stane tak avtobus Din 245.000. Splitški polkusi so prinesli z njimi izvrstne uspehe, ker je frekvenca velika. Tam stane km vožnje le 50 para. Pri nas bi se izkušalo doseči ceno 100—80 para. V Zagrebu imajo že 12 takih avtobusov; baje se njih število dvigne do 50 že v kratkem. Za Ljubljano se projektira 12 vozov z rezervami; treba bo garaže, popravilnice, bencinskega tanka za 20.000 l bencina i. dr. Treba je torej kapitala.

Včeraj popoldne ob pol 4. sta se odpravila izpred kavarne »Emona« na poskušno vožnjo dva lepa avtobusa družbe Tapred na Bled ter sta dospela v zlic slabim cestam in klancem brez zadržkov po prav prijetni vožnji v dobri poludrugi uri. Vožnje so se udeležili za občino gg. župan dr. Puc z več občinskimi svetniki in uradniki, za oblastni odbor g. prof. Jarc, velikega župana je nadomeščal g. vladni nadsvetnik Svetek, dalje več inženjerjev družbe in Gradbene direkcije ter nekaj dam. V Kranju se je pridružil g. sreski glavar Znidaršič z gospo soprogo. Oba avtobusa sta lična, udobna, za 16 ali 21 sedežev in z 42 konjskimi silami.

Na Bledu se je družba ustavila v Park hotelu g. Kende, kjer je bila zakuska, na kateri so govorili gg. inženjerji Stofla, Huga in Sperling za podjetje, za mestno občino pa obč. svetnik g. Ivan Tavcar.

Nadejati se je, da se avtobusni promet uvede že v kratkem in napravi Ljubljana v svojem napredku zopet velik korak.

Žrebanje drž. razredne loterije

Beograd, 18. maja. Danes so bili izžrebani sledeči dobitki Državne razredne loterije:

po 400.000 Din je zadel srečka št. 100.692.
Po 40.000 Din št. 72.176.
Po 30.000 Din št. 120.525.
Po 20.000 Din št. 66.934 in 88.674.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.9375, Berlin 13.5825—13.6125 (13.5975), Bruselj 0—7.9345, Budimpešta 0—9.925, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.98—8.01 (7.995), London 277—277.8 (277.4), Newyork 56.71—56.91 (56.81), Pariz 0—223.7, Praga 167.95—168.75 (168.35), Milan 298.25—300.25 (299.25).

Efekt: Investicijsko 91.5 den., Celiška 158 den., Ljubljanska Kreditna 128 den., Prastednica 825 den., Kreditni zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Kranjska industrijska 305 den., Stavnica 56 den., Šešir 105 den.

Lesni trg: Tendence živahna. Zaključeno so bili 4 vagoni bukovih plohov, neobrobljenih, dimenzije po naročilu kupca, I., II., III. fco. vagon nakl. postaja 440. Povpraševanje je za okrog 10.000 komadov brzojavnih drogov, smreke - jelka, 5.5—12 m dolž., premer na vrhu 11—13 cm, fco. vagon Sušak pristanišče.

Deželni pridelki. Tendence nespremenljive. Zaključeno ni bilo. Cene so ostale nespremenljive.

ZAGREBSKA BORZA.

Dunaj 799.50, Berlin 13.5975, Italija 299.25, London 277.40, Newyork 56.81, Pariz 223.70, Praga 168.25, Curih 10.95.

Efekt: Vojna škoda 456.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Zagreb 918.25, London 25.3825, Newyork 518.95, Pariz 20.4250, Milan 27.38, Berlin 124.77, Praga 15.87.

Nova uredba o kaldrmini

Uveljavljanje uredbe o kaldrmini, s katero se izpreminjajo nekatere bistvene določbe kaldrminskega zakona.

»Službene novine« od 16. t. m. objavljajo novo uredbo o kaldrmini, ki jo je finančni minister na podlagi čl. 127 finančnega zakona za l. 1929/29 in v soglasju s finančnim odborom Narodne skupščine. S to uredbo se izpreminjajo nekatere bistvene določbe zakona o kaldrmini od 31. decembra l. 1911.

Po tej uredbi se osnujejo iz dohodkov kaldrmine pri Drž. hipotekarni banki v Beogradu posebni kaldrminski fond občin ter splošni kaldrminski fond. V posebne kaldrminske fond občin se vplačujejo dohodki na račun kaldrmine po odbitku 30% za splošni kaldrminski fond, nadalje dohodki vseh objektov, zgrajenih, kupljenih, najetih ali izvršenih iz posojil na podlagi dohodkov iz kaldrmine, dokler ne bodo ta posojila izplačana, dalje vsote, dobljene na račun odškodnine za zavarovanje objektov, ako so bili zgrajeni ali kupljeni iz posebnih kaldrminskih fondov, ali iz posojil na račun dohodkov iz kaldrmine, ter obresti dohodkov, vplačanih v posebne kaldrminske fondove.

V splošni kaldrminski fond se vplačuje 30% celotnih dohodkov vseh posebnih kaldrminskih fondov, neizkoriščeni posebni kaldrminski fond občin, v katerih so bile ukinjene carinarne, oddelek carinarne, dohodki vseh objektov, zgrajenih, kupljenih ali najetih s sredstvi splošnega kaldrminskega fonda ali posojil na podlagi kaldrminskih dohodkov, za katere se vrše izplačila iz splošnega kaldrminskega fonda, dokler se izplačane vsote ne vrnejo temu fondu, dalje vsote, dobljene na račun zavarovanja objektov, ako so bili zgrajeni iz splošnega kaldrminskega fonda, ter obresti dohodkov tega fonda.

Posebni kaldrminski fond se vodijo pri Drž. hipotekarni banki na račun občin, v katerih se nahajajo carinarne ozir. oddelek carinarne, pri katerih se vrši vplačila kaldrminskih prispevkov. Splošni kaldrminski fond se vodi pri Drž. hipotekarni banki posebej. Vse fondove upravlja finančni minister.

Dohodki iz kaldrmine se uporabljajo za zgradbo in popravilo cest in ulic neposredno okoli carinarne ali njihovih oddelkov ter skladišč, za zgradbo in popravilo cest in ulic, ki vodijo neposredno k carinarnam, ki vodijo skozi sosedne občine k carinarnam in po katerih se prevaža izvozno ali uvozno blago, za grajenje, premeščanje, vzdrževanje in popravilo železniških tirov od železniških postaj do obstojnih carinskih skladišč s potrebnimi napravami za natančnejše in izboljšanje blaga, za popravilo pristaniških obal pri carinarnah, za popravilo carinskih zgradb, stanovanj carinskih uslužbencev, carinskih skladišč in vseh drugih zgradb, potrebnih za vršitev carinske službe, za električne, vodovodne in kanalske instalacije v carinskih zgradbah i. t. d. Poslopja carinarne se torej v bodoče ne bodo gradila in vzdrževala iz rednih dohodkov carinarne, ampak iz dohodkov kaldrmine, namenjene prvotno samo za vzdrževanje cest v okolišju carinarne.

Katera dela se imajo prvenstveno izvršiti, odločuje finančni minister.

Iz posebnih kaldrminskih fondov se plačujejo stroški za navedena dela, anuitete odobrenih posojil, stroški za izdelavo načrtov, proračunov in obračunov, dnevnice in potnine komisijam za izvršitev določenih del, kakor tudi inženjerjem in arhitektom, zaposlenim pri njihovem nadzorstvu, stro-

ški za nakup in prenos gotovih zemljišč in objektov, ev. najemnina za take objekte in premije za njihovo zavarovanje.

Iz splošnega kaldrminskega fonda se ne kazujejo podpore občinam za izvršitev navedenih del, ako posebni kaldrminski fond dotičnih občin ne zadošča. Ako bi dohodki splošnega kaldrminskega fonda v to svrhu ne zadoščali, se ima razlika, potrebna za izplačilo tozadevnih stroškov, z odlokom finančnega ministrstva vnesti v splošni kaldrminski fond s procentualnim odvzetjem dohodkov vseh posebnih kaldrminskih fondov.

Občine, ki imajo svoje posebne kaldrminske fondove, se morejo z odobrenjem finančnega ministra zadoščiti na podlagi dohodkov kaldrmine pri Državni hipotekarni banki ali pri samoupravnih denarnih zavodih, ako njihovi pogoji niso težji kakor pri Državni hipotekarni banki. Posojila se more odobriti za navedena dela, ako je povprečni dohodek posebnega kaldrminskega fonda zadnjih petih let zadosten za odplačevanje posojila in so izpolnjeni vsi zakonski predpisi.

Ako bi potreba carinske službe zahtevala izvršitev gotovih del ter bi občina na zahtevo carinskih oblasti ne postopala v smislu uredbe, more finančno ministrstvo v sporazumu s pristojnim strokovnim ministrom izvršiti ta dela na račun posebnega kaldrminskega fonda dotične občine ali iz splošnega kaldrminskega fonda proti povračilu iz posebnega kaldrminskega fonda.

Ceste, železniške tirne in keje s pripadajočimi objekti, razen uslužbenih stanovanj, lahko izkoriščajo carinske oblasti brez kakšne odškodnine. Objekti so last tistega, čegar je zemljišče. Ako so bili zgrajeni na zasebnem zemljišču, postanejo last občine, iz katere fonda so bili zgrajeni, ako so zgrajeni iz splošnega kaldrminskega fonda, so last občine, na katere ozemlju so bili zgrajeni. Zgrajena ali kupljena carinska poslopja, skladišča in zemljišča so last dotične občine, čeprav so bila zgrajena iz splošnega kaldrminskega fonda.

Po ukinitvi carinarne občina ne more odtujiti objektov, kupljenih ali zgrajenih iz kaldrminskega fonda, pač pa se morejo uporabiti za splošne javne namene po odobrenju finančnega ministrstva. V njem se v tem slučaju dajejo prvenstveno državnim in samoupravnim uradom in ustanovam, oziroma javnim uslužbenecem.

Z uveljavljanjem te uredbe prenese Državna hipotekarna banka v splošni kaldrminski fond 20% vseh vsot, ki so se tega dne našle v posebnih kaldrminskih fondih občin, ne glede na to, ali so bili ti fond angažirani za prej odobrena dela ali ne. Ako bi bila vsled tega odbitka vsota v fondu kakšne občine nezadostna za izplačilo angažiranih del, se razlika izplača iz splošnega kaldrminskega fonda ob poznejši povrnitvi iz posebnega kaldrminskega fonda dotične občine. Istotako se v splošni kaldrminski fond imajo z odlokom finančnega ministra prenesti vsi neangažirani posebni kaldrminski fond občin, v katerih so bile carinarne ukinjene do uveljavljanja te uredbe.

Občinam, v katerih so bile ukinjene carinarne, more finančni minister dovoliti podpore za določena dela iz splošnega kaldrminskega fonda, ako zaprosijo za nje šest mesecev po uveljavljanju te uredbe. To so najvažnejše določbe nove uredbe o kaldrmini.

vprašal, ali je razumela sodbu, je komaj slišno odgovorila: Sem, vendar je pa težko umreti mlademu človeku. Zagovornik je vložil ničnostno pritožbo. Za Stojko se bodo pa zavzela tudi razna ženska društva in bo morda pomiloščena.

Iz Splita poročajo o tragični smrti vaške lepote Bojane v selu Nadinu, kjer je Bojana služila pri nekem bogatem seljaku. Bila je za vse uporabna in je opravljala tudi najtežja dela. Bojin oče je padel na fronti med vojno, njena mati je pa umrla na španski bolezni. Živela je v veliki bedi, bila je bosa in razcapana. Ker se je naveličala takega pasjega življenja, je sprejela ponudbo nekega vdovca in je postala njegova žena. Bil je mnogo starejši od nje in mlada ter lepa Boja se mu nikakor ni mogla prilagoditi. Boji pa kri ni dala miru in ker so jo neprestano nadlegovali vaški fantje, je nekega lepega dne zapustila starca. Se prejšnji je pa skuhal strupena zelišča in dala starcu piti. Vdovec je pravočasno opazil Bojino namero in jo je spodil iz hiše ter jo javil orožnikom. Boja je izrabila svojo prostost in je preživela s svojim izvoljencem nekaj dni v svobodni ljubezni. Nato se je pa vrnila k možu. Z njim je živela nekaj mesecev popolnoma hladno in pretoklo nedeljo so našli 19-letno vaško lepoto mrtvo na polju. Starci ni dovolil, da bi prenesli njeno truplo v njegovo hišo. Zato so seljaki zakopali Bojo na vrtu. Brat pokojne lepote je vložil proti vdovcu tožbo, v kateri obtožuje starca umora.

Na prijavo ravnatelja Bože Bačiča je zagrebško redarstvo aretiralo nekega Frana Ermana, ki je bil trgovski potnik pri treditri Singer v Strossmayerjevi ulici. Aretirani Erman je zadnje čase pobiral denar od raznih trvdinskih odjemalcev in si je pridržal nad 10.000 Din. Trvdica mu je dala tudi več šivalnih strojev, da bi jih prodal, trgovski potnik jih je pa nesel v zastavljivalnico. En stroj je pa prodal nekemu gostilničarju in je denar obdržal. Nadalje je sleparski trgovski potnik prodal šivalni stroj neki Orškavi v Zapršcu. Dobil je prvi obrok 500 Din, stroja pa seveda ni izročil. Pri zaslišanju je Erman vse priznal. Stroj, ki ga je prodal Orškavi, je tudi zastavil in zastavni listek prodal nekemu trgovcu za 700 Din. Policija ga je poslala v zapore zagrebškega sodišča.

Včeraj je prišel na zagrebško redarstvo neki Bartol Ječić iz Krivaja pri Novski, mesarski pomočnik po poklicu, in je javil službujočemu uradniku, da je izvršil več tatvin in da naj ga zapro. Človek bi mislil, da so že posebni razlogi, da se zlikovec sam obtoži in spravi v zapor. Ječić je bil na fronti težko ranjen v uho in je popolnoma oglušil. Kesneje je hotel v službo, pa je ni mogel dobiti, ker gluha človeka nima nihče rad v službi. Zato je bil nekako prisiljen, da se loti tatvine, da bi mogel živeti. Ker pa ni bil tat po poklicu, se mu je tudi ta posel pristudil in je prišel do zaključka, da je najbolje, da se da zapreti. In tako je tudi storil. Sel je in sam javil, da je izvršil nekaj tatvin. Tako je izpovedal, da je v Bosanski Gradski izbral od nekega dekleta 700 Din pod pretvezo, da jo bo vzal za ženo. Nekemu mesarju je odnesel nekaj denarja in obleke itd. Zagrebška policija ga bo izročila sodišču, ki ga pošlje v domovinsko občino.

Druga plat zvona

Z ozirom na članek »Ne dajmo se igravati« v štev. 112 z dne 15. maja 1928, odnosno navedbe v tem članku, tiče se pododbor Maribor Uduženja rezervnih oficirjev in ratnikov, smo prešli od slednjega sledeče pojasnilo:

Ko so se pojavili v časopisih razni komentariji glede zadeve Središnje uprave U. R. O. R. proti g. Svetozarju Pribečevu, ki so si deloma zelo bistveno nasprotovali, je smatral naš pododbor za umestno sklicati sestanek svojega članstva, na katerem naj bi se zadeva vsestransko premotrla in pojasnila in je v to svrhu zabilagel središnje upravo, da pošlje na ta sestanek svojega delegata, ki bi naj prinesel s seboj tozadevni material v svrhu popolnega razčiščenja.

Sestanek se je vršil, vendar vsled tehničnih zaprek v zadnjem momentu delegat središnje uprave ni prišel pravočasno v Maribor, oziroma se je njegova brzojavka o zakasni prepozno dostavila pododboru, tako da je na sestanku navzoče članstvo po izbrni debati sklenilo, da se naj skliče nov sestanek, na katerem bi se naj predložil ves material v svrhu končnega sklepanja.

Pododbor je o tem poročal središnji upravi in je pred kratkim prejel od predsednika središnje uprave g. Radosavljevića obvestilo, da pride osebo v Maribor.

Prosil je, da naj se od članstva skleni drugi sestanek skliče na dan njegovega prihoda, da se ga zamore udeležiti in podati pri tem vsako od članstva željeno pojasnilo. O kakem naročilu predsednika g. Radosavljevića torej ni govora.

To se je tudi zgodilo in je pri tej priliki g. Radosavljević, ki je prišel prvič v stik s članstvom našega pododboru, imel govor, v katerem je vsestransko orisal delovanje središnje uprave, se dotaknil raznih važnih vprašanj U. R. O. R. ter končno tudi pojasnil na podlagi tozadevne korespondence itd. vso zadevo središnje uprave U. R. O. R. proti g. Svetozarju Pribečevu.

Tozadevno se je vršila tudi debata, katere se je poleg g. Radosavljevića tudi članstvo precej številno udeležilo in je končno članstvo samo izreklo g. Radosavljeviću zahvalo za njegovo ktrpno poročilo in pojasnilo ter popolno zaupanje središnje uprave U. R. O. R.

Popolnoma neremica je trditve v citiranem članku, da bi bil glavni namen poseta g. Radosavljevića najhujšati člane mariborskega pododboru proti članom ljubljanskega pododboru, kar je bilo nemogoče že iz razloga, ker se o zadevi ljubljanskega pododboru sploh ni govorilo niti besede in so se na predmetnem sestanku obravnavale zgolj zadeve mariborskega pododboru, oziroma delovanja središnje uprave.

Slovenski rezervni častniki mariborskega pododboru, ki so bili pri omenjenem sestanku zelo številno zastopani in med katerimi je bilo tudi večje število starejših in razsodnih gospodov, središnji upravi niso mogli odreči svoje podpore in so morali delovanje središnje uprave le odobrati, ker so bili na podlagi referata predsednika g. Radosavljevića in temu sledeče debate prepričani, da to lahko storijo z mirno vestjo in v korist celotne organizacije U. R. O. R.

Tako mariborski pododbor. Nam se pa zdi, da tiči zajec v grmu, ki ga uprava mariborskega pododboru noče ali ne zna najti. Zanimivo in značilno je, da je uprava mariborskega pododboru poslala nekaterim članom ljubljanskega pododboru poročilo o sestanku, na katerem je g. Radosavljević pral zamorca. Ljubljanski pododbor stoji na edino pravilnem stališču in kdor hoče njegove zahteve glede sanacije razmer v organizaciji rezervnih oficirjev prikazati v drugačni luči, podpira zavedno ali podzvedno zlo, ki bo prej ali slej rodilo zelo žalostne posledice.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 18.: »V agoniji«. Gostovanje zagrebške drame. Red C.

Sobota, 19.: »Cyrano de Bergerac«. Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Izv.

Nedelja, 20.: Ob 15. pop. »Herman Celjski«. Izv.

Ponedeljek, 21.: »Župan Stilmonski«. A.

OPERA.

Začetek ob pol 20.

Petek, 18.: Zaprt.

Sobota, 19.: »Mignon«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Nedelja, 20.: »Zaljubljen v tri oranže«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Maeterlinck: Stirmonski župan

Nežnouchi pesnik in filozof Maeterlinck je postal tu mojstrsko delo, ki je visoko literarno, a hkratu močno teatralno in v zvezi vsemu tudi tendenci. Beljezice pač okrutnosti nemške armade ne more pozabiti in preboleti, dasi jih izkušnja razume, opravičilo in odpuščilo. Vojna je zmerom grda in sovražna armada v deželi vedno velika nesreča. Tako je ta drama strasten vzklík pacifista: »Nikoli več vojne!«

Nesrečo takev je pomnila vojna. Maeterlinck je napisal dramo talca, župana v Stilmondu, ki se bavi s posebno ljubeznijo z vrtnarstvom, s cveticami, kaktaji, je srečen dober oče, najmlajšemu mož, načeln protivnik vsake vojne. Zet mu je nemški rezervni častnik. Ta zet pride z nemško armado v Stilmond, kjer mu živi prvič noseča žena pri očetu. Nemci določijo župana za talca. In baš na županovem vrtu neznan človek ustrelil nemškega častnika, zotvega tovariša. Župan naj pošče morilca ali pa mora sam pred puške kot talca. Starca Klaus, županovega vrtnarja, so Nemci našli na vrtu blizu umora, a starca je poslal sam župan obrezovat cvetlično grmičje. Nikesar ni videl starca, le strel puške je slišal v daljavi. Vendar pa dokaže, da je starček nedolžen, in ker drugega krivca ne najde, hoče sam sprejeti kazen. Tu se začneja psihološko silno napeta drama, ki v začetku ne obeta nič posebnega. Borba med županom in Klausom, kdo polje v smrt, je strašna.

Strahota pa se še poveča: zet častnik bi moral poveljevati oddelku, ki ustreliti tasta župana. Maeterlinck je tu podal kompleks občutli, ki gledalcu trga srce. Hči in zet hoče skupaj z očetom-tastom v smrt. A oče lu prepriča, da mora le sam umreti, a onadva morata živeti in da se zet mora pokoriti kazni. Slovo župana od sina in hčere je prizor, ki gledalce napeljuje z občutkom silne tragike. In konec! Bratec in sestrica — siroti — sama na svetu, — zet beži v usodo, zavedajoč se, da je izgubil vse: kakor discipliniran stroj odhaja in se pač ne vrne nikoli več.

Naša drama je v zadnji dobi vzgledno produktivna in siplje novitete na oder kar zapored. G. Ciril Debevec je »Stilmonskega župana« izrežiral živo, naravno in vsesok okusno. Prizorišče je le eno: županova soba, ki ji je dal g. Vavpotič zelo simpatično in barvi in risbi.

Zet je kreiral glavno vlogo, župana, g. Levart, ki nam je šele pravkar podal ogromnega in prekrasnega Hermana. Bil je izvršen, učinkovit, priroden v svoji ljubezni do rastlinstva, zaradi katerega trenotoma pozabljala celo na bližajočo se smrt, iskreno topel do otrok, pretresljiv v človeškem razmerju do starca vrtnarja in cel mož, ko odhaja pred puške. Vem, da izvede ta in oni moment pri reprizah iz zgodbe. Zelo težko, komplicirano vlogo zeta in soproga Otela Hilmerja je podal g. Rogoz možno in z mnogimi finimi detajli. Tragično razčlenost med borečimi se čustvi in mislimi je zražal naravno in dojmljivo. Prav dobro figuro dobrodušnega vrtnarja simpatičnega starca Klaus je postavil g. Krali, v maski držanju in govoricu odlični. Izvrsten je bil g. Skrbinec kot poveljni v Rochov železnem Prus brez čustev, sama disciplina in dolžnost. G. Jan izraža sina Florisa, mladega lanatnega domoljuba. Toni, ki jih je našel ob slovesu z očetom in v obupni tugi po očetovi smrti, so nov dokaz, da je g. Jan izražal silnega izrazu bolelosti, pristen talent, ki stopa vztrajno navzgor.

Lepo napreduje tudi gđ. Mira Danilova, ki je predstavljala hčer-zeno Izabelo prav učinkovito, iskreno ter je imela nekaj možnih, lepih prizorov. G. Gregorin je bil begunec ranjenec Gilson kakor vedno prav dober, g. Jerman občinski tajnik in g. Košič uradni sluga, ob povsem na mestu.

Drama je učinkovala na pričloveščno publiko močno in porazno a hkratu lepo in dobro. Fr. G.

Gostovanje zagrebške drame. Danes, v petek, 18. t. m. gostuje v drami zagrebški ansambl v Križevu dramo v dveh de-

janjih »Agonija«. Nastopajo dame: Vika Podgorica in Mihičeva ter gg. Badalič, Dujšin, Režijo vidi g. Verli. Opazujemo vse ljubljanske gledališko občinstvo, da se udeleži tega izrednega gostovanja, s katerim se nam predstavi eden najznamenitejših hrvatskih dramatikov v interpretaciji odličnih zagrebških umetnikov. Rekvizite — moderne klobuke je dala na razpolago tvrdka Götzl v Ljubljani. — Uprava opozarja vse abonente reda C, da se vrši gostovanje zagrebške drame za njihov abonma danes zvečer.

»Cyrano de Bergerac«. Da se omogoči tudi manj imovitim slojem poset te heroične komedije, se je uprava odločila, da jo vprižori v soboto dne 19. t. m. po izredno znižanih cenah od 20 Din navzdol. Pri komediji, ki predstavlja eno največjih del francoske dramske literature, sodeluje ves dramski ansambl.

V nedeljo popoldne se vprižori Novačanova izvirna tragedija »Herman Celjski«. Opazujemo predvsem goste z dežele, da izrabijo to priliko in si ogledajo to izredno uspešno dramsko delo naše domače književnosti. Začetek predstave je ob 3. popoldne. Za predstavo veljajo znižane cene.

Danes zvečer ob 20. se vrši v uniojski dvorani zborovski in tamburaški koncert društva Jugoslovanska Lira iz Novega Sada. Na sporedu je zastopani velik del jugoslovanskih avtorjev. Spored obsega moške in pa tamburaške zbor. Društvo Jugoslovanska Lira je ustanovljeno v Njem Sadu z namenom, da propagira v tuji jugoslovansko glasbo. — Zbor moramo smatrati kot poklicni zbor, ki je bil našel v ta nameni postavljen. To velja za pevski kakor tudi tamburaški zbor. »Jugoslovanska Lira« je na poti skozi Nemško Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo v Ameriko. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Petek, 18. maja 1928; katoličani: Venčanje; pravoslavni: 5. maja 1928, Mladica.

Jutri: Sobota, 19. maja 1928; katoličani: Celestin; pravoslavni: 6. maja 1928, Vgotslava.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Agonija, gostovanje zagrebške drame.

Opera: Zaprt.

Kino Matica: Beli pajek.

Ljudski kino (Ideal): Tri tedne ljubavi.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta in Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

naiboljši, najtrajnejši, zato naicenejši!

Sport

Lep uspeh Primorja

Primorje je včeraj drugič zmagalo nad Ilirijo in si priborilo prvenstvo ljubljanskega okrožja LNP.

Včerašnji dan bo v zgodovini Primorja za zaisan z zlatimi črkami. Ne radi zmagae nad Ilirijo — saj ni bila prva — marveč zato, ker si je priborilo prvič od svojega obstanka prvenstvo ljubljanskega okrožja LNP in najbrž tudi prvenstvo LNP, kajti Maribor ni nasprotnik, ki bi mu ga utegnil ogrožati. Polnih pet let se je trudilo Primorje, da vrže Ilirijo s prestola, da ji odvzame ponosni naslov prvaka. Bilo je že večkrat na tej poti, toda pred ciljem je vedno klonilo ali podleglo. Toda kljub temu je vztrajalo na poti in končnemu cilju: podreti Ilirijo in ji odvzeti prvenstvo.

Sedaj je triumfalna. Ambicija, elan in tehnika sta zmagala nad rutino! Mlada enajstoročja Primorja je včeraj v težki borbi ponovno zmagala nad dosedanjim prvkom Ilirijo in ga porazila v razmerju 2:1. Zmagala sta sistem in bomo igra! Odkriti povedano igra Primorje danes mnogo lepši in koristnejši nogomet nego Ilirija. Prekaša jo v kombinatnem pogledu, poseka jo v tehničnem oziru. Poleg tega igra tudi z neomejeno voljo do zmage.

Ilirija pada in peša. Od stare Ilirije je ostalo samo še ime in pa rutina in če vodstvo kluba ne bo napravilo remedeu v svojem moštvi, ga izpopolnilo v vseh delih, tudi v bodoče nima nobenih izgledov na uspeh, pa najbi napravil dočim ali tujim moštvom. Zadnji neuspehi v Mariboru, dvakratni poraz s strani Primorja so pač jasen memo, da tu ni oklevati in da je treba v moštvo uvesti nov sistem in duh!

Tekma sama je bila tipična prvenstvena borba. Nudila ni sicer nič posebnega in je zmaga Primorja zaslužena, dasi je imela Ilirija mesto-ma nekoliko več od igre. Toda ves njen napad je nemogoč, krilci, ki so bili najboljši del moštva, so pa zalagali napad s predolgi pasovi. Moštvi je manjkala enotnost, dočim je bilo baš pri Primorju opaziti več skupnosti. Sploh je Primorje včeraj igralo boljše nego Ilirija. Če bo vztrajalo na tej poti in če se mu posreči poraziti tudi Maribor, o čemur ne dvomimo, potem utegne v jugoslovanskem prvenstvu igrati še važno vlogo. K včerašnjem uspehu pa mu čestitamo tudi mi.

Tekmi je prisostvovalo 2000 razgretih gledalcev, ki so »drukali« in bodrili svoje ljubljence. eni Ilirijo, drugi Primorje. Zmagovalci so bili po tekmi deležni prisrčnih ovacij in publika je sprejela moštvo v mesto, neprestano prirečajo ovacije Primorju.

Omeniti je še sodnika g. Boškovića, ki nam ni ugajal. Prezrl je, da je bil prvi Ermanov gol »priljubljen« z roko, poleg tega je pa prezrl tudi nebroj rok, tako v kazenskem prostoru Ilirije, kakor tudi Primorja.

— ASK Primorje. Danes ob 20. sestanek vseh lahkotletov in klubovem tajništvu, Masarykova c. 1. Radi važnosti razgovora so naprosili vsi, da se istega sigurno udeležijo. — Načelnik.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zanimiva tatvina avtomobila. — Smrtna obsodba v Sarajevu. — Tragična smrt vaške lepote. — Sleparski trgovski potnik. — Nenavaden zlikovec.

Iz Beograda poročajo, da je bila včeraj izvršena zanimiva tatvina avtomobila. Sofer finančnega ministra dr. Markovića, ki se sedaj mudi v Parizu, se je pripeljal v avtu pred svoje stanovanje, da bi opravil doma neke posle. Ko je avto ustavil pred hišo, je opazil neznanca, ki se je sprehal po ulici blizu hiše. Sofer se ni zmenil zanj in je stopil v svojo hišo. Kmalu je pa začul ropotanje svojega avtomobila. Avtomobil je bil popolnoma nov. Kupili so ga pred mesecem in je znamke Cadillac ter vreden okoli 350 tisoč Din. Soferju je bilo takoj vse jasno in je pohitel iz stanovanja, da bi preprečil tatvino. Toda bilo je že prepozno. Drzen zlikovec je že dirjal v ministrovem avtomobilu proti Smederevu. Sofer je nekaj časa tekel za avtomobilom, mimo je pripeljal drugi avto, v katerega je sofer sedel in nastala je prava filmska dirka med obema avtomobiloma. Tat ni bil dobro izvežban sofer in tako se mu je začel avto s soferjem približevati. Sofer je tudi ves čas pritiskal na avtomobilsko siren in je tako alariral vse mimoidoče in stražnike. Na Smederevski poti so orožniki postali pozorni na drveča avtomobila in so ustavili Cadillac. Prebrisani tat je na povelje ustavljen ministrov avto, toda posrečilo se mu je pobegniti brez avtomobila. Policija ga zasleduje.

Včeraj se je nadaljeval proces proti Stoji Mandić. Občinstvo je napopolno razpravnje dvorano do zadnjega kotička. Stupatno so bile na strani obtoženke Stojke. Takoj ob pričetku razprave je bil zaslišan Stojin zaročenec Gjorgje Vladojević, ki je mnogo mlajši od Stojke. V dvorano je stopil zelo razburjen. Ko ga je Stoja zagledala, je zaplakala. Izpovedal je, da je Stoja delj časa imela razmerje z njegovim starejšim bratom,

potem sta se pa sprla, Gjorgje ji je ponudil ženitev in Stoja je ponudbo sprejela. Stoja je pa zahtevala, da se vzameta šele jeseni, ker je hotela prihraniti še nekaj denarja. Stoja je izjavila, da ji je žal, da se nista tedaj poročila, ker bi ne prišlo do težkega zločina. Stoja je namreč nedavno ubila staro Maro Radulović, da bi prišla do denarja. Po govoru Stojinega zagovornika je sledilo posvetovanje. Zagovornik je zahteval, da se zaslišijo še nekatere priče in da psihijatri preiščejo Stojko. Med posvetovanjem so se odigrali razburljivi prizori in demonstracije proti državnemu odvjetniku dr. Bernardiju. Neke ženske so napadle državnega pravdnika in zahtevale, da zavzame milejšje stališče do obtoženke. Po posvetovanju porotnikov je državni pravdnik povdaril, da je Stoja izvršila zločin popolnoma premišljeno. Ako bi ne bilo smrtno kazni za take primere, bi jo bilo treba ustanoviti. Zahteval je smrtno obsodbo po starem pravilu oko za oko in zob za zob. In tudi glavo za glavo. Stojin zagovornik je na to v daljšem govoru orisal obtoženkino mladost, ki je bila zelo burna. Stoja je prišla mlada v mesto in in nihče ji ni povedal, kaj sme in kaj ne. Staro je umorila popolnoma nepremišljeno v svoji najvišji in pustolovski nagonu. Stoja tudi ni kriva, ker je dedno obremenjena. Treba ji je dati priliko, da se po primernem kesanju vrne v človeško družbo. Sodniki so odšli na posvetovanje, ki je trajalo zelo dolgo. Ko so se vrnili v dvorano, so njih obrabi že izdali obsodbo. Sodnik je prečital obsodbo, da je Stoja Mandić kriva roparskega umora in obsojena na smrt na vešalih. Med občinstvom je nastal nemir in čuli so se kllici ogorčenja. Stoja se je pa onesvesila. Navzoči zdravnik ji je nudi prvo pomoč in ko se je zavedla in jo je sodnik

Dnevne vesti.

— To pa ne drži! Beograjska «Politika» je sicer zelo dobro informiran in urejen list, vendar se pa včasih zaleti in zagreši gorostasnost, ki jo je tako objektivnemu listu težko oprostiti. Tako priobčijo v eni zadnjih števil v rubriki «Med nami» članek, v kateri navaja statistične podatke o konkurzih v marcu tekočega leta. Na Hrvatskem in v Slavoniji je bilo 13, v Srbiji in Črni gori 73, v Sloveniji in Dalmaciji 11, v Bosni in Hercegovini 2 konkurza itd. V prvem četrtletju tekočega leta je bilo na Hrvatskem in v Slavoniji 23, v Srbiji in Črni gori 186, v Sloveniji in Dalmaciji 26 konkurzov. Ta statistika, pravi «Politika», je najboljši dokaz, kako malo upravičena in objektivna je kampanja politikov, ki smatrajo, da Beograd in Srbija gospodarsko eksploatirata druge kraje. «Politika» se temeljito moti, če misli, da prečani ne vemo, v katerem grmu tiči zajec. Srbski gospodarstveniki krogi prav tako ječe pod brezobzirno eksploatacijo peščice beograjske gospode, kakor prečanski kraji. Statistika konkurzov samo dokazuje, da bo klika zajedavcev kmalu gospodarsko upropastila tudi Srbijo in Črno goro.

— Materni jerski bodi vam ključ do omike! Kako smo se pod tujim jarmom morali boriti za pouk v domačem jeziku in šolah, ki smo jih imeli. Logična poslednost zahteva nujno, da se v vsi duši zavzamemo tudi za najvišje ognjišče narodne omike v narodnem jeziku — za lastno univerzo. Pristopajte k društvu za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada! Članarina je urejena tako-le: podporni člani plačajo letno Din 20; redni člani letno Din 50, oziroma juristične osebe Din 100 na leto; dobrotniki so oni, ki plačajo na leto Din 500 ali enkrat vsaj Din 5000; ustanovniki plačajo na leto 1000 Din ali enkrat vsaj Din 10.000; pokrovitelji pa plačajo na leto Din 5000 ali enkrat vsaj Din 50.000. Naslov: Ljubljana, Univerza. Poštni ček, račun št. 12.368.

— Odlikovanje češkoslovaških finančnih strokovnjakov. Kralj je odlikoval na predlog finančnega ministra z redom Sv. Save I. stopnje češkoslovaškega finančnega ministra dr. Karla Engliša, z redom Sv. Save II. stopnje pa prvega sekretarja češkoslovaškega finančnega ministrstva dr. Bohumila Vlaska.

— Odlikovanja. Z redom Belega Orla V. stopnje sta odlikovana poročnika bojnega broda I. klase Boris Piric in Henrik Klinar; z redom Sv. Save IV. stopnje ekonomski podpolkovnik Josip Pretnar in mornariško-tehnični kapitan II. klase Avgust Smrdur, z redom Sv. Save V. stopnje administrativni kapitan I. klase ekonomske stroke Anton Jezernik, tehnični poslovodja II. klase Gregor Kankelj, poročnik fregate Adolf Cvir, inženjer - poročnik Ivan Spalek, mornariško - tehnični poročnik Adolf Čizmek in kontraktualni inženjer Josip Skarica; z zlato medaljo za vestno službovanje mornariško - tehnični poročnik Janko Guštin, vodja II. klase artiljerijske stroke Makso Mikuz, vodja II. klase strojne stroke Janko Bedrač, vodja III. klase torpedne stroke Joško Pajk in narednik brozjavne stroke Marko Krč.

— Izpremembe v naši vojski in mornarici. Imenovani so: za šefa operativnega oddelka generalštabnega oddelka vojnega ministrstva dosedanj načelnik štaba komande dravske divizije oblasti generalštabni polkovnik Kosta Adamovič, za namestnika pomočnika načelnika štaba komande dravske divizije oblasti pehotni major za generalštabne posle Jovan Sokolovič, za načelnika štaba komande dravske divizije oblasti dosedanj načelnik štaba komande moravske divizije oblasti generalštabni polkovnik Lav Rupnik, za poveljnika 101. zrakoplovne skupine avijatični major za generalštabne posle Josip Kos, za namestnika komandanta monitorja »Drava«, poročnik bojnega broda I. klase Ervin Fink, za upravnika protihidne oddelka delavnice II. armijske oblasti administrativni major artiljerijske - tehnične stroke Franjo Sedlak, za pomočnika komandanta IV. orožniškega polka orožniški podpolkovnik Alojzij Barle, za komandanta I. bataljona IV. pešpolka major Viktor Hengel, za komandanta I. bataljona 10. pešpolka major Frano Lukek, za sanitetna poročnika privatna zdravnika dr. Lav Polivec in dr. Albert Kudak, za veterinarskega poročnika diplomirani veterinar dr. Ivo Ogorelec; razrešeni so službe rez. oficirjev peh. kapitan II. klase Franc Čop, artiljerijski kapitan II. klase Fric Vizjak, pehotni poročnik Franjo Pavletič, Makso Palovec in Karel Princ, pehot. podporočnik Otokar Zorn, Alojz Kresal, Alfonz Ravbar in Alojz Fink.

— Iz državne službe. Na lastno prošnjo so odpušteni iz državne službe knjigovodje delegacije ministrstva financ v Ljubljani Valentin Pogacar, Josip Mavrič, Stanko Sitar, Ignacij Brandsteter in Adolf Turk ter računski asistent računovodstva delegacije ministrstva financ v Ljubljani Martin Zagar; za stalno računsko pripravnico pri računovodstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani je imenovana Ida Skalar; inženjer Pavle Miklavc je premeščen od gradbene direkcije v Ljubljani k gradbeni sekciji v Kranju; iz državne službe so odpušteni cariniki Dušan Krkovič in Božidar Milivojevič pri carinarnici v Gornji Radgoni in Franjo Mohorič pri carinarnici v Ljubljani.

— Predsedniki maturitetnih komisij. Prosvetni minister je določil predsednike za letošnje zrelostne izpite na srednjih šolah in sicer za I. državno gimnazijo v Ljubljani vseučiliškega profesorja v Ljubljani dr. Stanke Vovka, za II. državno gimnazijo vpo-klojenega gimnazijskega ravnatelja Frana Novaka, za III. državno gimnazijo v Ljubljani vseučiliškega profesorja v Ljubljani dr. Niko Radočiča, za realno v Ljubljano vpo-klojenega profesorja Alojzija Tavčarja, za gimnazijo v Kočevju vpo-klojenega prosvetnega inšpektorja dr. Leopolda Poljanca, za gimnazijo v Kranju vseučiliškega profesorja v Zagrebu dr. Frana Ilesiča, za žensko

realno gimnazijo v Ljubljani profesorja višje pedagoške šole v Zagrebu dr. Vidmanna.

— Drugi kongres za pešpeševanje etične kulture. 19. 20. in 21. avgusta se bo vršil II. kongres Vidovičevega prosvetno - etičnega pokreta. Na dnevnem redu so sledeči problemi: Mi, zapad in vzhod, sodobna zla in trpljenje narodov, sredstva za izpopolnitev narodnega življenja, materijalni paradoks, vzgoja in omladina, pedagoško - filozofski problem, kriza knjige in ljudska prosveta.

— Gradbena direkcija v Ljubljani opozarja vse interese na I. ofertno licitacijo za instalacijo centralne kurjave v zgradbi interne klinike v Beogradu, ki se vrši dne 16. junija 1928 v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu. Opozarja tudi na I. ofertno licitacijo za pomostenje in pleskanje železne konstrukcije na mostu preko reke Ibra v Krajstvu, ki se vrši dne 15. junija 1928. v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na oglasni deski pri gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1-11.

— Čudna okrožnica Udruga rezervnih oficirjev. 26. 27. in 28. t. m. se bo vršila v Sarajevu redna glavna skupščina Udruga rezervnih oficirjev. Središnja uprava je poslala vsem pododborom, izjemši ljubljanskega, okrožnico, v kateri pravi, da naj uprave pododborov pošljejo na glavno skupščino delegate, ki imajo dobre živce in ki poznajo razliko med manifestacijami te vrste in običajnimi zborovanji političnih strank. Delegati morajo priti na skupščino v uniformah z ešarpiami in odlikovanji. Tudi nam se zdi, da bodo potrebni na letošnji glavni skupščini dobri živci delegatov zlasti iz prečanskih krajev, ker pojde za stolček g. Radosavljeviča, ki se je gotovo dobro pripravil in mobiliziral vse svoje priganjave.

— Slove inšpektorja Čretinika. Iz Prevalj nam pišejo: Povodim vpokojitve dosedanjega inšpektorja in sreskega upravnika finančne kontrole v Prevaljah g. Ivana Čretinika se je vršila intima družabna prireditev, na kateri so se stanovski tovariši in prijatelji g. Čretinika spominjali njegovega dela in zaslug ter mu želeli, da bi ostal v služnem pokloju še mnogo let čil in zdrav. Zlasti pristožno ga je pozdravil sreski poglavar, ki je obširno govoril o njegovem delovanju, lojalnosti, in agilnosti v nacionalnem pogledu. Iz tega je razvidno, da je bil g. Čretnik zelo priljubljen in da ga bomo v Prevaljah kot sreskega upravnika finančne kontrole težko pogrešali.

— Razstava sodobne kulture v Brnu bo slavnostno otvorjena 26. t. m. in bo trajala do 30. septembra 1928. V okvirju celodržavne razstave se bo vršila tudi od 25. maja do 30. septembra t. l. brnski razstavi sejem, ki bo nameščen na novem deželnem moravskem razstavišču, v neposredni bližini mesta. Vodstvo razstavnih brnskih sejmov je zgradilo v to svrhu trgovsko - obrtniški paviljon z razstavnim prostorom 2.400 kvadratnih metrov. Brnski razstavi sejem so postali splošno znan konsument vseh strok produkcije in trgovine, središče industrijskega življenja, obrtnega in trgovskega sveta, ter zbirališče nakupnih virov. Vsem udeležencem se nudi torej izredna prilika navezati stike ne le v kulturnem, temveč tudi v gospodarskem pogledu z množico obiskovalcev iz češkoslovaške republike kakor tudi iz inozemstva ter doseči tako najugodnejše gospodarske uspehe za sedanjost in bodočnost. Na razstavnem sejmu bodo zastopane sledeče stroke: kovinska industrija, lesna industrija in igrače, steklo, keramika, porcelan, umetniška obrt, elektrotehnika, mehanika, optika, dragulji, zlatarstvo, urarstvo, poljedelstvo in vrtnarstvo, gozdarstvo, jastvine, tekstilna industrija in konfekcija, koža, galanterija, grafika, papir, šolske in pisarniške potrebščine, glasbeni instrumenti, radioaparati in potrebščine, kolesa, motocikli in dr. vozila, stavbni material in stavbna industrija kakor tudi mešana skupina. K obisku razstave se dobi brezplačni vizum pri češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani, ki daje tudi vse potrebne informacije.

— Popis hranilnih vlog in depojev pri bivših poštah hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. Poštna hranilnica filiala v Ljubljani, objavlja: Ker se mora po zahtevi reparacijske komisije likvidacija bivših poštah hranilnic na Dunaju in v Budimpešti čimprej izvršiti, je generalna direkcija poštne hranilnice v Beogradu z odlokom z dne 7. maja 1928, G. D. br. 2291 odredila, da se vnovič popišejo vse hranilne vloge in vrednostni papirji, ki so deponirani pri biv. pošt. hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. To popisovanje se bo vršilo samo do 30. junija 1928 in se zakasnele prijave ne bodo vpoštevale. Pismene prijave sprejemajo vse pošte in poštne hranilnice v Beogradu oz. nje podružnice. Vzorec prijave je razviden iz oglasa, izobešenega na vseh poštah. Prijavi je treba priložiti: a) za prijave hranilnih vlog: 1. vložno knjižico in 2. dokaz o našem državljanstvu ter o domicilu (bivališču) izven mej avstrijske republike oziroma Madžarske; b) za prijavo depojev pa: 1. rentno knjižico oziroma listino o depoju in 2. dokaz o državljanstvu in domicilu kakor pri prijavi hranilnih vlog. Od upravičenih oseb podpisane prijave s potrebnimi listinami je proti potrdilu oddati pristojni pošti ali neposredno poštni hranilnici v Beogradu oz. njenim podružnicam. Oglasi o tem popisu s podrobnimi pojasnili so izobešeni na vseh poštah v prostorih za stranke.

— V boju proti raku. V informacijo k članku »Epohalna iznajdba na polju zdravstva«, ki smo ga priobčili v soboto 12. t. m. opozarjamo vse interese, da je po neslišnih informacijah iz Celja ministrstvo nar. zdravja na podlagi dokazanih uspehov zdravljenja raka in drugih sorodnih bolezni po g. strokovnem učitelju Alojzu Poljšaku izdalo g. dr. Antonu Vilimek koncesijo za

ustanovitev tozadevnega sanatorija v Celju. Celje bo tako kmalu zaslovelo po vsem svetu. Za eno prihodnjih števil je nam objavljen članek, v katerem bo podal g. Poljšak svoje izjave kot sad svojih intenzivnih študij o raku natančnejša pojasnila.

— Vreme. Tudi včeraj je dež pokvaril veselo letnikom in turistom, ki so hoteli na praznik pohiteti v prosto naravo. Čez dan je bilo večinoma oblačno in opetovano je deževalo, proti večeru so se pa pripodili od juga črni oblaki in vtila se je silna ploha, ki je marsikoga presenetila na prostem brez dežnika. Po mestu so stali ljudje v večjih skupinah v vežah in čakali, da neha deževati. Dež so imeli včeraj tudi v Mariboru, Beogradu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Dubrovniku. Samo v Zagrebu je bilo vedro, pa še tam so imeli oblačno. V Splitu in Dubrovniku je pihal močan jug in morje je bilo nemirno. Temperatura je povsod nekoliko poskočila. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Skoplju in sicer 22 stopinj. V Mariboru je bilo 21, v Zagrebu, Beogradu in Dubrovniku 20, v Splitu 19, v Ljubljani 17,4, v Sarajevu 15 stopinj. Danes jutraj je ležala nad Ljubljano in okolico megla, ki se je po dopoldne razpršila in nastalo je lepo toplo vreme. Vendar pa ni upati, da ostane vreme trajno lepo, kajti barometer stoji nizko. Danes jutraj je kazal 758 mm. Temperatura je znašala 10,5.

— Pojasnilo. V št. 64 z dne 16. marca smo poročali, da strojevodje in kurjači zagrebške železniške direkcije še niso dobili plače za januar. Zagrebška direkcija je uvedla preiskavo in ugotovila, da ta vest, ki so jo priobčili tudi drugi listi, ne odgovarja resnici.

— Hercegovac izumil novo letalo. Iz Sarajeva poročajo, da je delavec Mihajlo Popara izumil nov tip letala. V največji tajnosti je izdelal načrt in je porabil vsako minuto za izpopolnitev svojega izuma. Vprašanje je seveda, ali je delavec res izumil kaj novega. Popara je namreč samouk in je že zato zanimivo njegovo delo. Mož je izumil letalo brez motornega pogona, kakor pravi sam. Pravzaprav ima tudi njegovo letalo dva motorja, toda ta sta zelo majhna in čisto drugačna kakor pri sedanjih letalih. Letalo ima to prednost, da se lahko dvigne navpično v zrak in pristane na vsakem terenu. Letalo ima spodaj dva čolnika in se uporablja tudi kot hidroplan. Prostora je v njem za dve osebi. Popara je zabil za denarno podporo, da izvede v podrobnostih svoj načrt.

— Smrtina kosa. Včeraj jutraj je preminula v Ljubljani soproga višjega kriminalnega nadzornika g. Toplikarja ga. Julijana Toplikar. Pokojna je bila vzorna slovenska žena, skrbna in plemenita mati, ki jo bo ugledna rodovina težko pogrešala. Pogreb bo jutri ob pol treh popoldne z Rimske ceste št. 9. — Včeraj je nenadoma preminul višji računski revident g. Jože Smole. Bil je vesten, simpatičen uradnik, priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. O njegovi tragični smrti poročamo na drugem mestu. Pogreb bo jutri ob pol petih popoldne iz mrtvašnice Sv. Krištofa. Blag jama spomin! Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sočasje!

— Napad z nožem. Karol Klobčič, 23letni sin posestnika iz Mošenika pri Kamniku, se je včeraj sprl z nekim Antonom Judežem. Judež je med prepričkom potegnil nož in sunil Klobčiča v desno in v levo reko. Klobčiča so prepeljali v bolnico. Junak noža pride pred sodišče.

Iz Ljubliane

— Iz Razstava slikarskih del Ivane Kobilice, ki je bila v nedeljo otvorjena v Jakopičevem paviljonu, preseneča vse obiskovalce z velikim številom razstavljenih del in s kvaliteto, ki se kaže v vseh razvojnih dobah skoraj pet desetletij obsegajočega slikarskega delovanja. Ivana Kobilica se je po svoji prvi razstavi v Ljubljani l. 1889. le redko udeležila kake razstave v domovini in je šele kolektivna posmrtna razstava mogla pokazati našemu občinstvu umetniško lice slovenske slikarice. Kolekcija združuje preko 200 slik in pastelov, med njimi vse kompozicije, ki so svočias budile pozornost Pariza in drugih mest v srednji Evropi, ter 13 grafičnih del. Razstava bo odprta le do 1. junija, vsak dan ob 9. do 18. ure.

— Iz g. ing. A. Duki v Ljubljani je daroval Narodni galeriji tri risbe z motivi iz Trbovelj, dela Frana Tratnika. Narodna galerija se iskreno zahvaljuje za izredno naklonjenost.

— Iz Občini zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. V nedeljo 20. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršil v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo občini zbor Zveze obrtnih zadrug z običajnim dnevnim redom.

— Iz Škole II. Društvo obhaja letos pomembno jubilej — 20-letnico društvenega obstoja. Občinsko proslavimo ta važen dogodek 17. junija t. l. z razvitim društvenega prapora in javnim nastopom, ki se bo vršil v okvirju delnega župnega zleta, ter večerno akademijo. Celotna proslava se bo zvršila na našem letnem telovadišču na Prulah. Najnatančnejši program bomo še objavili v časopisju. Zdravo!

— Iz Motociklistična dirka Motokluba »Ljubljana« je zaradi slabega vremena preložila na dan 3. junija t. l. Termin za prijave se je podaljšal do 31. maja t. l. Doslej ima klub veliko število prijav in zanimanje za dirko, vlada v vseh ne samo v sportnih krogih. Trenje se prične že 27. maja ter bo do tedaj dirkališče že pripravljeno. V nedeljo 20. t. m. priredi I. H. M. K. v Zagrebu motociklistično dirko. Ob tej priliki priredi M. K. L. skupni izlet v Zagreb. Odhod iz Ljubljane ob pol 6. jutraj. Zbirališče pred kavarno »Evropa«. Člani se opozarjajo, da se tega izleta udeležijo v obilnem številu. — Odbor. 405-n

— Iz Škol I. sporek svojemu članstvu in prijateljem. Je preložil za 20. t. m. določeno javno tombolo na 9. september t. l. Vse že dosedaj kupljene tombolske karte veljajo za jesensko tombolo. Zdravo! Odbor. 406-n

— Iz Občini zbor napredno - političnega in gospodarskega društva za Šentpeterski kolodvorski okraj se vrši petek, dne 25. maja ob 20. uri v gostilni g. M. Bončarja na Šentpeterski cesti. Člani društva in somišljeniki se vabijo k polni udeležbi. — Odbor.

— Iz Nekaj denarjev se je našlo. Kdor ga pogreša, naj se zgleda v upravi »Slovenskega Naroda«. 40-n

— Iz Izgubljeno. Zgubila se je svota 50 Din in odrezek od položnice Čekovnega urada za 800 Din na poti od policijskega ravnateljstva do Narodne tiskarne. Pošten najditelj naj odda oboje v upravi »Slov. Naroda«. 40-n

— Iz Petek dan beračev. Na policiji danes in včeraj ni bilo posebnih dogodkov. Pač pa je bilo danes zopet zelo živahno v sobi dežurnega uradnika. Danes je namreč dan beračev. Policija je aretirala pet beračev, nekateri so bili prav zastavni in sposobni za delo. Izročila jih je sodišču. Aretirani sta bili tudi dve Venerini služabnici. Obe sta spolno okuženi. Poslali so ju v bolnico.

— Iz Konj je ugriznil. V bolnico so prepeljali 26-letno služkinjo Franjo Zagarjevo z Ježice. Zagarjeva je imela opravka pri konju, ki jo je nenadoma ugriznil v desno nogo. Poškodba je zelo nevarna.

— Specijalna trgovina dunajskih bluz, krasne kasha obleke. Kristof-Bučar. 46-T

Iz Celja

— c Redno javno brezplačno cepljenje proti kozam se vrši v občini Celje in okolici v občinski pisarni na Bregu v dneh 21. in 22. maja ob 3. uri popoldne.

— c Umrla je v javni bolnici v Celju gospa Terezija Videnšek, blaginjičarka pri Ivdriki Wogg v Celju.

— c Sanatorij v Celju. Ministrstvo za narodno zdravje je dovolilo ustanovitev sanatorija za lečenje raka in kožnih bolezni na podlagi iznajdb in skušen g. Alojzija Poljšaka, strokovnega učitelja na deški meščanski šoli v Celju. Sanatorij se bo nahajal na bregu v znani vili »Regina« in bo velika pridobitev za Celje.

— c Uboj. V celjsko bolnico so pripeljali 42-letnega mizarkega mojstra Franca Rupnika iz St. Petra na Medvedjem selu. Napad ga je na cesti neki Ferdinand Drotanek in mu z nožem prizadel težke rane.

— c Celjsko mestne gledališče gostuje z »Svejkom« v soboto 19. in v nedeljo 20. t. m. v Ptuj.

Lov za dijamanti v pragozdu

V pustinji Matto Grosso ob spodnjem toku reke Araguaye v Braziliji čaka nad 5000 ljudi vseh narodov, da voda in strugi pade, da bi mogli iskati dijamante. Iskanci dijamantov so si zgradili ob reki na hitro roko lesene barake, v katerih životarijo in čakajo, da jim sreča nakloni bogastvo v obliki dijamantov. Lani, ko je bilo v strugi malo vode, so našli več draguljev, vrednih nad 2 milijona dinarjev. V pustinji je nastalo novo mesto Lageado, v katerem se iskanci dijamantov v tropični vročini noč in dan zabavajo in plešejo. Se nedavno je bita ta pokrajina neznana in nihče ni mislil, da krije v sebi toliko bogastva.

Pred dvema letoma so iskali dijamante v pokrajini Rio Dasgaras. Nad 12.000 iskalcev dijamantov se je moralo pokoriti diktatorskim odredbam inženjerja Morbecka. Toda nekega dne so se delavci uprli in spodili inženjerja s peščico njegovih ožjih pristašev v džunglo. Morbeck je prišel s svojimi tovariši čez tri dne do reke Araguay. Bila je suša in vode je bilo v strugi malo. Slučajno je našel Morbeckov tovariš v reki dijamant škrlatne barve, ki je tehtal 30 karatov. To je edini dijamant te vrste na svetu. Begunci so začeli brskati po strugi in našli so še več draguljev. Do najbližje železniške postaje je tri tedne hoda, vendar se je pa v est o draguljih v strugi naglo razširila in kmalu je nastala nova kolonija iskalcev dijamantov, med katerimi je tudi inženjer Morbeck. V pustinji vlada dalo neznozne razmere. Reka je polna skal in tolmunov, v zraku mrgoli mskitov, po džungli se plazijo strupene kače. Dijamante bodo morali iskati potapljači, ker je reka tudi ob največji suši precej globoka. In vendar čakajo tisoči bogastva željnih pustolovcev, da voda v strugi pade in da jim sreča nakloni bogastvo.

Prvi roparski napad z letalom

Ameriški banditi so tako dobro organizirani, da jim oblasti ne morejo do živga in da je boj proti njim eden najtežjih problemov ameriške javne varnosti. Banditi so znali ujeti v svoje mreže policijo, sodnike, poslance in senatorje. Njihovi plačanci pokrovitelji poskrbe, da roka pravice ne doseže banditov. Na drugi strani si pomagajo banditi pri svojem delu z vsemi tehničnimi pripomočki. In tako se je zgodilo, da je dosegla Amerika prvenstvo tudi glede roparskega napada z letalom. Film si sicer že dolgo učili nadebudno mladino, kako se da izvršiti roparski napad z letalom. Ameriški listi poročajo o prvem roparskem napadu s pomočjo letala.

Na letališču blizu predmestnega kolodvora v San Franciscu je pristalo nedavno proti večeru letalo. Ker se vrši zračni promet na tej progi samo po dnevi in ker je bil zadnji vlak že odšel, je bil na kolodvoru samo blaginjak s tremi uradniki, ki so videli, kako je letalo pristalo. Mislili so, da je nastal v motorju defekt in da je bil letalec prisiljen pristati. Iz letala sta izstopila dva moža, ki sta odšla v kolodvorsko poslopje in z revolverji v rokah zahtevala od blaginjnika denar. Blaginjak je klical na pomoč, toda bandita se ni

sta dala motiti. Zvezala sta ga, izpraznila blagajno in izginila v zračnih višah. Železniški uradniki so opazovali start in občudovali spretnost pilota, ki je delal nad kolodvorom razne vrstne akrobacije, kakor da se hoče norčevati iz oblasti.

Ko so uradniki zvedeli, kaj se je zgodilo, so obvestili policijo, ki je kmalu ugotovila, da se je letalo spustilo kakih 500 km od San Franciscu. Ob lasti so preiskale vse aeroplane na letališčih, toda banditov niso našli. Šele čez tri dni je našel neki farmer na polju 700 km od San Franciscu prazno letalo. Na kolodvoru sta bandita ukradla 50.000 dolarjev. Ker se je bati, da se bodo roparski napadi z letali ponavljali, so nekatere ameriške države že organizirale letalsko policijo.

Kaj vse ljubezen s' tri

Ljubezen je huda reč. Kam lahko dovede slepa zaljubljenost sicer treznega človeka, priča dogodek, odnosno zabavna zgodba, ki jo poročajo dunajski listi. Zdobro tri tedne je po Dunaju, zlasti v okolici Johnstrasse strašil neki neznanec, ki je vsako noč ugaševal luči. Danes na enem, jutri na drugem koncu. Končno se je prebivalstvo pritožilo na upravo mestne elektrarne. Ta je poslala svojega uradnika, da nadzoruje okraj, v katerem je neznanec uganjal svoje burke. In neke noči je uradnik zalotil moža, ki je stikal okoli električnega voda. Bil pa je oblečen v uniformo mestne elektrarne in je rekel, da je samo preizkusil napravo. Imel je pri sebi tudi tri ključke za odpiranje stikal. Uradnik mu je sicer to verjel, za vsak slučaj si je pa zabeležil njegovo ime.

Čez nekaj dni je bil moč aretirat. Odkrito je priznal, da sploh ni bil uslužben pri mestni elektrarni, marveč je uganjal budalosti zgolj zato, ker je bil brezmejno zaljubljen. Uradnik, ki ga je poslušal, se je zakrohotal, mož je pa mirno pripovedoval, da ima ljubico, v katero je blazno zaljubljen. In da bi ji čim bolj imponiral, ji je natvezil, da je uslužbenec mestne elektrarne. Dekle mu pa ni verjelo in da jo prepriča, si je kupil staro obrabljeno uniformo, službeno čepico mestne elektrarne, od delavcev podjetja Siemens-Schuckert pa si je izposodil tri ključke za odpiranje stikal. Njegova zaročenka pa je bila še vedno skeptična in da jo popolnoma prepriča, jo je vzel s seboj na svoje nočne pohode. Ko je tako junaško prižgal in ugašal luči, ni več dvomila. Mož je zanimal, da bi imel pri svojem početju kak zlobne namene. Policija, ki si ni na jasnem, da-li ima opraviti z norcem ali res blazno zaljubljenim fantom, ga je izročila državnemu pravništvu.

Opičji razum in duša

Opica velja za najbolj inteligentno žival in je že opetovano pokazala svoje izredne duševne zmožnosti. Da ugotove inteligentnost stopnje opice in prouče njeno duševno stanje, so nedavno napravili v živalskem vrtu v Antwerpnu zanimive poskuse. Uprava vrta je naročila lutko, ki je bila na zunaj popolnoma podobna opici. Bila je celo pokrita z opičjimi dlakami. Okoli pasu so lutki privezali predpasnik, ki ga je poprej često nosila neka druga opica. V notranjosti je imela opica mehanizem, ki je dvignil zdaj roko, zdaj zopet nogo. Lutko so postavili v kletko med opice.

Nekako boječe in nezaupno so sprva opice opazovale čudnega gosta, ki jim je bil do pičice podoben. Nato se je ena opica približala laži-opici in jo prišla za roko, toda takoj je skočila nazaj v svoj kot. Počasi so prihajale vse opice bližje in radovedno ogledovale lutko, ki se je slednjim umirila, ker mehanizem ni več deloval. Toda opice si še vedno niso bile na jasnem, da-li imajo opraviti z živim ali mrtvim bitjem. Motil jih je namreč predpasnik, ki je dišal po opicah. Čim so pa uvidele, da se čudno bitje ne gane, so ga pričele božati, misleč, da ga na ta način obude k življenju. Ko so pa končno spoznale, da ni živo bitje in da ne gre za opico, so pričele divje vričati in nenadoma je celokredlo opic planilo na lutko in so jo v hipu raztrgale.

Budimpešta — mesto samomorov

Poročali smo že, da razsaja v Budimpešti pravcata samomorilna epidemija. Da zajezi to pojav, so oblasti izdale stroge odredbe, da listi ne smejo o samomorih ničesar poročati. Odredbe pa so bile bob ob steno in kakor v posmeh vladi se samomori še bolj množijo. Že prvi dan, ko je izšla naredba o prepovedi pisanja o samomorih, je vladno desavuiral njen lastni uradnik, ki se je ustrelil v predsobi samega ministra javnih del. Zadnjih osem dni je bilo pa v Budimpešti izvršenih 40 samomorov in deset poskušanih samomorov. Zadnjih 24 ur si je končalo življenje pet oseb, dočim so štiri rešili. V nekem budimpeštanskem hotelu si je končala življenje hčerka bogatega veleposelnika iz Fekete Elizabeta Harkovics. Motiv je bila nesrečna ljubezen. Na svojem domu se je ustrelil ugledni trgovec Josef Daniel. Oblasti bodo baje odredbo glede pisanja o samomorih preklicale.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“

Rupert Hughes:

Češnjev cvet

Tudi če bi ne bilo zapisano v svetem pismu, bi morali priznati resničnost izreka: »Tistemu, ki ima, bo dano«.

V našem slovarju pa pomeni »tisti« tudi »tista«. In to je več, nego bi človek na prvi pogled mislil.

To je košček zgodbe o eni, ki je imela — in zato ji je bilo dano.

Gospod sam, pravijo, je bil presenečen, ko jo je zagledal. Njenega očeta je tako očarala hčerčina lepota, da je dal lepoto ime Češnjev cvet. In prav je storil. Nikoli ni pozabil, kako je zavrelo po Ameriki, ko se je pojavila vaza s tem imenom. Neznane geniju, ki je bil avtor tega mojstrskega dela, se niti sanjalo ni, da bo tako divna.

In tako je bil skrivnostni Lončar, ki sadi duše v človeška telesa, nepopisno navdušen in očaran pri pogledu na presenetljivo lepoto novorojene deklice. Čim so jo zagledali, so ji dali ime Helena Anna Greenova, potem so jo pa prekrstili in nazivali Češnjev cvet.

Bila je tako divna, da ji je hotel skrivnostni Lončar dokazati, kako jo ljubi. Zato jo je obdaroval z vrtilinami, ki so daleč prekašale njene naravne čare.

Dal ji je namreč moč, katere niti sebi ni delil, moč, uničiti vse, kar je bilo, in zabrisati vse sledove preteklosti. Dal ji je pravico in moč izpremeniti namen in začeti vse znova. Mogla je izbrisati preteklost in jo znova stvoriti.

Za svojo grozno moč je zvedela slučajno in sicer šele, ko je imela za seboj otroška leta, ko je morala ubogati roditelje in učitelje.

In stopila je v svet odraslih žensk. Misli so v prvi vrsti na močitev. Neke niso bile poročene in bi bile rade, pa so se bale in niso mogle najti pripravnega moža. Može so bili občeudovanja, oboževanja ali priporočila vredni. Malo je bila med njimi takih, ki bi bili vredni vsega. Ženske, ki so se močile, so vedno tarnale, da so mučnice in da junaško prenašajo bridko usodo. Ali pa so obupale in se odločile za novo mučništvo z drugim.

Češnjev cvet se je kot neizkušeno dekle čudila, ko je slišala kako se žene pritožujejo na križe in težave zakonskega življenja, na drugi strani pa pridno nastavlja mreže, da ujamejo fante v past, v kateri obično kakor ujetje miši.

Trdila je, da se nikoli ne poroči, toda ko je preživela nekaj sezon z različnimi ljubčki in se zapletla opetovano v ljubavno razmerje, je zahrepenela po stari obliki monotonosti, znani pod imenom monogamija.

Zahrepenela je po nasladi, strasti in bremenih domačega ognjišča. Hotela je izpolniti svojo nalogo na zemlji: umoriti se in to in ono, kar spada v to poglavje.

Njeni roditelji so hvalili mladence, ki so jim bili všeč, in jo svarili pred drugimi.

Toda nateleti so na nepremagljive ovire.

Prezirala je snubače, ki so jih pripočeli roditelji, in se zanimala za mladence, katere so ji odsvetovali. A kmalu se je prepričala, da je težko izbirati med moškimi v neposredni okolici, kajti vsak je imel svoje napake. Vzdihovala je in tarnala:

— Ljubezen je tako sladka, da bi bila srečna, če bi me ljubil najstrastnejši ljubček sveta.

Razmišljala je, kdo bi bil vreden te časti.

Mož, ki se je zdel kot čvrst neresec najboljši ljubimec, je bil znan vsemu svetu pod imenom Claude Winsor.

— Kazalo bi torej vzeti Claudea Winsora, — si je mislila.

Oče in mati sta vzkliknila:

— Saj to je vendar filmski igralec in oženjen je!

— Prvo dokazuje površnost in lahkomišelnost, je pomislila, drugo je pa zapreka. Bolje bi bilo, da bi se ne bil nikoli oženil.

Začulo se je glasno pokanje in bobnenje, ljudje so čutili valovanje v svetovju in zdelo se jim je, da je nekdo pogljal svet v nasprotno smer in ga znova obrnil na pravo pot.

Rodbina je dejala:

— To je čudovito. Ali ste kaj videli?

Potem so pozabili na to in se vrnili k popularnemu sportu obrekovati filmski svet in mu očitati da izumi več romantičnih grehov nego lepih prizorov.

Ona je bila nekaj dni zamišljena potem je pa slučajno čitala v novinah:

Gospod in gospa Claude Winsor naznanjata, da se je javno mnenje glede njunega razmerja temeljito zmotilo.

Nikoli nista bila mož in žena. Nikoli nista živela skupaj, vedno sta bila samo prijatelja in sta še zdaj, če bi bila poročena, bi ne bila prijatelja.

Deca, ki se je igrala pred njuno vilo, je sosedova.

— Aha, — si je mislila, — poročim se s tem fantom. In takoj se je pripravila na pot. Očetu je dejala, naj ji naroči spalni vagon do Los Angelesa, mater je pa prosila, naj se pelje z njo.

Roditelji se niso upali ugovarjati, ker so dobro vedeli, da bi bila vsaka beseda zaman. Opozarjali so jo, da je poroka s tujim moškim kočljiva in da ji preti nevarnost, ker ima njen izvoljenec najmanj milijon ljubic, ki ga od blizu in daleč obožujejo. Opozarjali so hčerko na nedostojnost ljubezni do moža, ki prodaja svojo ljubezen filmu in objema pri belem dnevu pred aparatom poljubno žensko, ki mu jo družba izbere. In novine poročajo, da objema in poljublja ženske tudi potem, ko nima več aparata pred seboj.

Toda njen sklep je bil trden. Odpeljala se je v Los Angeles in poslala Winsoru svojo fotografijo s prošnjo, naj ji odgovori, kdaj bi mogla govoriti z njim. Ta fotografija je bila najboljša priporočilo. Dobil je odgovor, naj posesti znamenitega moža v ateljeju.

Ko je stala pred njim, jo je vprašal:

— Ali bi radi k filmu?

— Da, — je odgovorila. — Rada bi se omožila k filmu.

— Res? In kdo je ta srečni mož?

— Vi.

— Zares?

— Hm — hm.

Ker je bil viden tih dram in ker je sovražil nepotrebno besedičenje, ni odgovoril, marveč je prijel njo pod roko z ene strani, njeno mater pa z druge. Porinil ju je naglo v avtomobil in od dirjal k najbližjemu župniku.

(Dolje prihodnjič.)

Z letalom iz Amerike v Evropo preko severnega tečaja

20. aprila sta avstralski kapetan G. J. Wilkins in letalec-poročnik Carl B. Eielson priletela iz Severne Amerike preko polarnih pustinj na Spitzbergo, najsevernejši evropski otok. Tu prinašamo izvirno poročilo Wilkina.

Zahvaliti se imam spretnosti g. Eielsona, svojega pilota, popolnosti enokrovnika in njegovega motorja, kakor tudi lepemu vremenu, ki je vladalo ves čas poleta, da sem brez pristanka preletel 3500 km nad severnim arktičnim ledovjem. Odlotela sva iz Point-Barrowa na Alaski (Sev. Amerika) in pristala v Green-Harbourju na Spitzbergu. Tri četrti polet sva letela nad pokrajini, ki jih še nobeno človeško oko ni videlo.

Zapustila sva Point-Barrow na 155° zapadne dolžine in 74° severne širine in sva dospela na severno-zapadno konico Spitzbergov. Če bi bilo vreme pri pristanku bolj ugodno, bi se bila spuстила na tla v Kraljevem zalivu (Kingsbay).

Naš aparat je tehtal 810 kg in njegov tovor 1530 kg. Trikrat smo zaman skušali odleteti, vsakokrat so se kovinske smuči, na katere je bilo letalo montirano, polomile. Naši prijatelji Eskimi v Point-Barrowu, 33 mož, je slednjič naneslo toliko snega, da je bila steza za odlet dolga 1 km, toda tudi to ni nič pomagalo. S pomočjo dveh mož in 22 psov smo zvezli avijon iz vasi Point-Barrow in v neke vrste zledenem fjordu napravili novo stezo, dolgo 1750 metrov. Dva dni smo naporno delali, preden je bila dovoljno izglajena.

Eielson je z izredno hladnokrvnostjo 15. aprila, v nedeljo, ob krasnem vremenu zagnal letalo s hitrostjo 130 km po samo pet metrov širokem hodniku sredi sneženih in ledenih sten. S tal smo se dvignili komaj 300 metrov pred koncem našega dirkališča in jo zavili na pot, na katerem smo morali 22krat menjati smer v 22 urah, včasih kar z enim sunkom za 25 stopinj.

Imeli smo jasno vreme in lep razgled prvih 700 km, nato pa na 150 km težke oblake, ki so nam zakrivali tla.

NAD VELIKO BELO TIŠINO.

Celo uro sva letela v višini 1000 m in morala zaradi oblakov pogosto menjati smer. Nepristano sva morala opazovati busolo in težko je bilo voziti po pravilni smeri. Letela sva po sivem vzduhu, brez senc, brez obrisov, brez obzorja. Pozneje pa se je zjasnilo pred nama, toda nikjer ni bilo sledu o kaki suhi zemlji. Pogosto pa sva letela čez vodne tokove in led je bil ves razrit. Gorje nama, če bi se hotela spustiti na tla, kot sva imela namen, da bi izmerila na nekaterih mestih globočino morja. Že odlet je bil izredno težak in največja nevarnost pri pristajanju bi bila, da polomiva avijonove smuči. In vendar bi bila pristala, ako bi bila kje naša primerno mesto in celino, ki bi bila zanimiva za raziskavati.

Najin motor je deloval izborno in solnce je stalo visoko nad obzorjem.

Sekstant nama je pomagal, da sva z izračun sledila najinemu načrtanemu potu, toda tudi z navadno busolo bi bila prav lahko izračunala najti svojo pozicijo z dovoljno natančnostjo.

V avijonu sva bila zelo udobno nameščena. Pri odhodu je bilo v najini kabini pet stopinj pod ničlo, osem ur pozneje pa je padla temperatura na minus 11 stopinj, medtem ko je bilo zunaj celo minus 29. Na 84° severne širine in 75° zapadne dolžine sva zapazila na severo-zapadu velike črne oblake, ki bi jih strokovnjak prav lahko bil smatral za suho zemljo. Pozneje je to oblačje vse zakrilo.

Naš avijon je bil šele sedaj postal normalno obtežen, ker je že porabil precejšen del svojega goriva, in tako olajšan se je dvignil na višino 3000 m, toda ni se nama posrečilo, da bi se dvignila nad oblake. Nekaterim sva se umaknila, skozi druge pa sva letela kar preko. Upala sva leteti blizu Grantove zemlje, toda močan veter, ki je začel pihati nasproti, naju je prisilil, da sva se mu umaknila proti jugu in pol ure pozneje — 13 ur po našem odletu — sva opazila samo vrhove gora te zemlje skozi oblake nad obzorjem. Najin raziskovalni polet nad neznanim ozemljem je bil prav za prav s tem končan, toda morala sva leteti še 1350 km, da doseževa cilj. Solnce in kompas sta naju vodila in usmerila sva se tedaj nanama je bil ugoden, toda daleč na oblake sva videla led pod nama. Veter nam aje bil ugoden, toda daleč na obzorju, v smeri proti Groenlandu je bilo nebo črno, kar je značilno nevihtu. Zato nista mogla leteti v tej smeri, temveč sva bila prisiljena iti bolj proti vzhodu.

44° POD NIČLO.

Tri ure potem, ko sva bila videla Grantovo zemljo, sva zapazila na jugu v oblakih samotni vrh severne groenlandske obale. Toplomer je kazal 44° pod ničlo vseh 450 km, ki sva jih preletela, na 85° severne širine na razdalji 480 km od tečaja. Naravno da je nama ob tem času prav izborno dišala vroča kava in termos steklenicah, čokolada in dvopek. Ta globoka temperatura in silen veter sta nama naznanjala, da naju čakajo okoli Spitzbergov toplejše struje in nezamrzlo morje.

Ob tem času sva imela v najini kabini —18°. Slednjič je prišlo, kar sva bila že pričakovala. Nad Groenlandom sva pustila oblačje za seboj, a kakih 300 km pred Spitzbergi pa nam je zaprla pot stena oblakov, ki je bila tako visoka, da je niti olajšano letalo ni moglo preleteti. Splezala sva na 2600 m in se zaletela v oblačje. Od tedaj naprej nama je bilo nemogoče orijentirati se po solncu. Zato sva se držala kompasa. Ta polet preko oblakov je trajal en in pol ure. Včasih sva za nekaj trenutkov zapazila pod seboj temno vodovje, na katerem je plaval tu in tam led. Ker nama je pihal veter v hrbet, sva menila, da morava biti že blizu Svalbardskega gorovja, na severu Spitzbergov. Toda oblačje je pokriva-

lo vse in bala sva se, da trčiva ob gorovje, če se spustiva nižje. Imeli sva še bencina za dve ali tri ure in če ne bi bilo oblaka in megle, bi se stvar končala prav lepo. Sedaj pa je bilo jako težko najti zemljo. Če bi letela predalet proti vzhodu, bi prišla preveč v notranost dežele in bi se morala preiniti do človeških bivališč peš preko gorovja in ledenikov. Če bi jo pa zavila preveč proti zapadu, bi bila morda prisiljena, spustiti se slednjič na morskogladino. Zdelo se nama je, da leži na jugu oblačje nižje. Obrnila sva se v to smer, upajoč, da bova tam videla gore moleti iz oblaka ter se tako mogla točno orijentirati.

Naenkrat zapaziva pod seboj dva zelo koničasta vrha. Izgledala sta skoraj kot dve igli. Spustila sva se nižje in imela kmalu boljši razgled skozi tamkaj pretrgano oblačje, pod katerim je veter vprav divjal.

PREMETAVANI KOT ZAMAŠEK.

Bil je to peklenski ples! Vihar je premetaval najin skoraj prazen avijon kot zamašek na razburkanem morju. Kar ni bilo v kabini pritrjenega, je tleskalo iz enega kot v drugi s strašanskim trusem. Z obema rokama sem se moral držati sedeža, če ne bi bil treščil ob steno. Tu se je pokazala čudovita umetnost in spretnost g. Eielsona. Zapodil je motor v poln tek in avijon je skakal kot divji konj. Kljub temu ga je Eielson obvladal. Slana pena, ki jo je dvigal vihar z morskega valovja, je jemala vid. Na zemlji pa se je nakopičevala debela plast snega. Nisva mogla ceniti najine višine zaradi snega, ki je pokrival kopno, in snežink, ki so se v divjem plesu vrtele po zraku.

Naenkrat se je prikazala tik pred nama gora. Z bliskovitim okretom sva se ji ravno še za las umaknila. Tedaj sva se obrnila v smeri vetra in letela tik nad morjem. Kmalu sva spoznala, da je zemlja, v katero sva se bila skoraj zaletela, otok, toda videla sva ga preveč nejasno, da bi mogla spoznati, kateri. Ker sva pa imela le še malo goriva, sem si mislil, da bi bilo najboljšje, poiskati mehak sneg in poskusiti pristati na njem.

(Nadaljevanje sledi.)

Danes zadnjikrat ob 4., ½8. in 9. uri!

Beli pajek

V glavnih vlogah dražestna

Marija Paudler

in

Walter Rilla.

Senzacija! Senzacija!

Elitni kino Matica

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo mizarskega in vodovodno-inštalacijskega dela ter dobavo plinskih aparatov za kopalnice pri zgradbi mestne stanovanjske hiše na Poljanah.

Ofertalni pripomočki se dobe od dne 19. maja dalje pri mestnem gradbenem uradu, Šolski dvorovi št. 2/II med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti v imenovanem uradu do dne 31. maja 1928 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. maja 1928.

Julijana Toplikar

soproga viš. krim. nadzornika v p.

dne 17. majnika jutraj.

Pogreb blagopokojne se vrši v soboto, dne 19. maja ob pol treh popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta 9.

Sv. maša zadušnica se bo vršila v ponedeljek 21. maja 1928 ob 7. uri v trnovski farni cerkvi.

V Ljubljani, dne 18. maja 1928.

Ivan Toplikar, soprog.

Julci, Ivanka, Emica, poroč. Dr. Stoparova, Bla, hčere, Dr. Bogdan Stopar, veliki župan zagrebške oblasti, zet, Zofija Aman, sestra, in vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila. 977

Za birmo F. CUDEN Ljubljana, PRESERNOVA 1

Trgovski pomočnik

kateri vodi že več mesecev popolnoma samostojno podružnico na deželi, želi premeniti službo. Cenjene dopise na upravo »Slov. Naroda« pod »Podjeten«/962.

Dvodružinsko hišo

novu, na solčni legi, 35 min. iz mesta, takoj prodam. Vodovod v hiši. Kupcu takoj na razpolago stanovanje dveh sob. kuhinje in pritlikin. Ponudbe na upravo lista pod »Ugodna prilika«/973.

Letoviščarju na Bledu

oddam za mesec junij eno ali dve mebljavni sobi s celo oekrbo. Ponudbe na upravo lista pod »Solčni«/974.

Barvasti batist in svila

za damsko perilo

A. & E. Skaberne Ljubljana

Nenadoma nas je zapustil naš dobri, nepozabni oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Jože Smole

mestni višji računski revident.

Pogreb nepozabnega bo v soboto dne 19. maja ob pol 5 popoldne iz mrtvašnice Sv. Krištofa k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. maja 1928.

Rodbine: Smole, Premelč, Učak, Pavčič

972

Strojni ključavničar

išče delo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Zvesta«/949.

Izkušenegega mizarskega mojstra

z večletnimi izpričevanji, ki zna kalkulirati in lepo risati, išče za takojšnji nastop tvornice pohištva na Hrvaškem. Ponudbe s prepisi izpričeval in plačilnimi zahtevami na Interreklam d. d., Zagreb, Marsovska 28 sub »Stolar 111-127«/970

Učenec

priden in močan, star 15 let, se želi učiti ključavničarske obrti. Stanovanje in hrano želi v hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Vajenec«/976.

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleškano stanovanje, katero naj vam preskrbi trdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, pleškarska in slikarska delavnica. 955

Krompir

Direkcija državnih železnic v Ljubljani bo prodala v ponedeljek 21. t. m. ob 10. uri v poslopju Gospodarske poslovalnice, Masarykova cesta 17 (poleg Ranzingerja) približno 5 vagonov krompirja. Kupci se vabijo.

A. d. „Eternit“ Zemun SHS v likvidaciji

Likvidacijski odbor bo prodal potom prostovoljne javne dražbe, ki bo dne 2. julija 1928 ob 3. popoldne pri kr. okrajnem (kotarskem) sodišču v Zemunu

tvornico asbestnega cementnega škrljca

Tvornica je v popolnoma dobrem stanju, takoj pripravljena za delo. Letno se lahko naredi okoli pol milijona m³.

Objekt leži na Dunavu in ob železnici ter v središču države SHS. Na ogled vsak dan v Zemun, Kej 5. novembra št. 9 od 8.—12. in 14.—18.

Kavcije je Din 100.000.— v gotovini ali državnih papirih po borznem tečaju.

Natančnejša poiznaila daje likvidacijski odbor A. d. »ETERNIT«, Beograd, Karadjordjeva ul. br. 63.